24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6444 20 ՄԱՐՏ 1907 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՍԷՖԷՐ 1325 2 AVRIL 1907 24me année № 6444

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղ.ռ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրն.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 նաե 1 դրուշնոց փուլ
1 մեծ.ի ծանօթով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درسعادتده غلطه · اره ولك غزته سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

(ԱՐԻԷԹ (*) = prêt)

Փոխատուութիւնը երկու անձերու միջեւ համաձայնութիւն մը, պայմանագրութիւն մըն է, ըստ որում մէկը (փոխատուն) մուիր, prêteur) իր մէկ ինչքը ուրիշի մը (փոխառուին, միւսթէիր emprunteur) կը յանձնէ, որպէս զի զայն նախապէս որոշուած կամ անորոշ թողուած ժամանակ մը վայելելէ վերջ, ետ դարձնէ։ Վայելումը (jouissance) կը կայանայ ինչքին օգտակարութիւնը ստանալուն մէջ։ Այսպէս, եթէ փոխ տրուածը ժամացոյց մըն է, փոխառուն զայն կը վայելէ գործածելով, եթէ գիրք մըն է՝ կարդալով, եթէ տուն մըն է՝ բնակելով, եւն.։ Ամէն խելահաս (**) (ագիլ վէ միւմեիզ) անհատ կրնայ փոխ տալ կամ առնել. խելագարին, ինչպէս և անխելահաս անչափահասին (սաղիրը կայըր միւմեիզ) փոխատուութիւնը կամ փոխառումը կրնան ջնջուիլ։ Իսկ արտօնեալ անչափահասը (սաղիրը մէէզուն) կրնայ փոխ տալ և առնել։

Ամէն ինչք, չարժուն կամ անշարժ, կրնայ փոխ տրուիլ, պայմանաւ որ այդ ինչքին վայելումը կարելի ըլլայ. հետեւապէս չեն կրնար փոխ տրուիլ, օրինակի համար, փտած կենդանի մը, դեռ չբռնուած թռչուն մը եւն.։

Փոխատուութիւնը գոյութիւն կը ստանայ ինչքին յանձնմամբ, որով ցորչափ փոխ տրուելիք ինչքը փոխառուին չէ յանձնուած՝ այս մասին նախապէս երկուստեք փոխանակուած խոստումները արժէք և կարեւորութիւն չեն ունենար, և փոխատու ու փոխառու միշտ իրաւունք կ'ունենան խօսքերնուն ետ դառնալու։ Փոխատուութիւնը ըստ ինքեան ձրի պայմանագրութիւն մըն է, այսինքն փոխատուն չի կրնար փոխ տուած ինչքին համար փոխառուէն վարձք պահանջել, հակառակ պարագային՝ ըրածը փոխատուութիւն (իարէ prêt), չի պիտի ըլլար, այլ վարձատրութիւն (իճարէ, louage)։ Երբ մէկը, օրինակի համար, սաչափ ատեն բնակելու համար, իր տունը ձրիաբար ուրիշի մը կուտայ, զայն փոխ տուած կ'ըլլայ. բայց երբ այդ բնակութեան փոխարէն վարձք առնէ, վարձու տուած կ'ըլլայ։ Նոյնպէս, երբ մէկը, կարդալու համար, ձրիաբար, ուրիշի մը գիրք մը տայ, զայն փոխ տուած կ'ըլլայ, բայց երբ վարձք առնէ՝ վարձու տուած կ'ըլլայ, եւն.։ Հնչուն դրամի փոխատուութեանց մէջ, սակայն, բացառաբար, ինչպէս քիչ մը վարը պիտի տեսնենք, փոխատու և փոխառու կրնան փոխ առնուած դրամին հարիւրին սաչափ վարձք որոշել, որ ինչպէս գիտենք դրամին տոկոսը կը կոչուի։

Փոխատուութիւնը երկու տեսակ է. 1. Գործածման փոխատուութիւն (prêt à usage), 2. Սպառման փոխատուութիւն (prêt de consommation)։ Գործածման փոխատուութիւն կը կոչուի, երբ փոխ տրուած ինչքը վայելմամբ չըսպառիր, չի հատնիր, չի լմննար. այսպէս, ժամացոյցի, գիրքի, տունի, հագուստի եւայլն փոխատուութիւնները՝ գործածման փոխատուութիւններ են, որովհետեւ անոնք վայելմամբ (ժամացոյցը գործածուելով, գիրքը կարդացուելով, տունը բնակուելով, հագուստը հագնուելով) չեն սպառիր, չեն հատնիր լմննար։ Սպառման փոխատուութիւն կը կոչուի, երբ փոխ տրուած ինչքը վայելմամբ կը սպառի, կը լմննայ. այսպէս, հացի, գինիի, իւղի, ածուխի, փայտի, հնչուն կամ թուղթէ դրամի եւն. փոխատուութիւնները՝ սպառման փոխատուութիւններ են, որովհետեւ անոնք վայելմամբ (հացը, իւղը ուտուելով, գինին խմուելով, փայտը, ածուխը վառելով, դրամը ծախսուելով) կը սպառին, կը լմննան։

Գործածման փոխատուութեան մէջ փոխառուն պարտաւոր է նոյն ինքն փոխ առած ինչքը ետ դարձնել. այսպէս, եթէ փոխ առածը ժամացոյց մըն է, պարտաւոր է նոյն այդ ժամացոյցը և ո՛չ թէ անոր տեղ նոյնտեսակ կամ նոյնարժէք կամ նոյն իսկ աւելի բարձր արժէքով ուրիշ ժամացոյց մը ետ դարձնել, ինչու որ փոխատուն կրնայ անպատճառ իր տուած ժամացոյցը ետ ուզելու մասնաւոր շարժառիթ մը ունենալ, ինչպէս, օրինակի համար, անիկա իրեն համար սիրելի յիշատակ մըն էր, եւայլն։ Աւելորդ է ըսել որ խնդիր չի մնար, եթէ փոխատուն հաւանի փոխ տուածէն տարբեր ժամացոյց մը ստանալ։

Սպառման փոխատուութեան մէջ փոխառուն պարտաւոր է ետ դարձնել, ոչ թէ նոյն ինքն փոխ առած ինչքը, (ինչ որ անկարելի է, քանի որ արդէն վայելմամբ այդ ինչքը սպառած, հատած է) այլ անոր ըստ ամենայնի նմանը։ Այսպէս, եթէ փոխ առնուածը 5 օխա սովորական հաց էր, 5 օխա սովորական հաց ետ տալու է, կամ եթէ օխա մը գինի էր, նոյն տեսակէ օխա մը գինի տալու է, կամ եթէ սաչափ ածուխ էր, նոյն տեսակէ նոյնչափ ածուխ տալու է։ Փոխառութեան թուականէն մինչեւ ետ յանձնման թուականը ինչքին կրած գինի տարբերութիւնը խնդրոյ առարկայ չի կրնար ըլլալ։ Հետեւապէս, երբ միսին օխան 6 ղրշ. եղած ատեն դրացիներէդ 1—2 օրէն յանձնելի օխա մը միս փոխ առնէք, և այդ միջոցին միսին օխան 12 ղրշ.ի բարձրանայ, չէք կրնար առարկել, թէ դուք օխան 6 ղրշ. եղած ատեն ինծի փոխ տուիք, մինչդեռ հիմա 12 ղրշ. է, հետեւաբար ոչ թէ հիմա, այլ 6 ղրշ.ի իջած ատենը ետ կուտամ, կամ թէ հիմա կէս օխա միայն կուտամ եւայլն. այլ կը պարտաւորիք ամէն պարագայի մէջ, նոյն քանակութեամբ և նոյն տեսակէ միս ետ տալ, ի՛նչ որ ալ ըլլայ անոր այժմեան գինը։ Ասոր հակառակ, եթէ արժէքի անկում տեղի ունեցած ըլլար, փոխատուն ալ չէր կրնար արժէքի խնդիր յարուցանել, և կը ստիպուէր տեսակով և քանակութեամբ իր փոխ տուածին նման եղող ինչքը ետ ստանալ։

Փոխատուութիւնները կրնան որոշեալ կամ անորոշ ժամանակի մը համար եղած ըլլալ։ Ժամանակը անորոշ է, կ'ըսուի, երբ չէ ճշդուած թէ փոխառուն փոխ առած ինչքը ե՛րբ պիտի ետ դարձնէ։ Երբ ժամանակը որոշուած է, թէ՛ սպառման և թէ գործածման փոխատուութիւններու մէջ փոխառուն պարտաւոր է, այդ որոշեալ ժամանակին մէջ ինչքը ետ յանձնել։ Բայց զայն որոշեալ ատենէն առաջ տալու չի կրնար բռնադատուիլ։ Երբ ժամանակը որոշուած չէ, գործածման փոխառութեան մէջ, փոխատուն կրնայ ուզած ատեն ինչքը ետ պահանջել, ինչպէս փոխառուն կրնայ իր ուզած ատեն ինչքը ետ տալ։ Սպառման փոխատուութեան մէջ, սակայն, փոխատուն չի կրնար ուզած ատեն ինչքը ետ պահանջել, այլ պարտաւոր է հարկաւոր ժամանակամիջոցը տալ փոխառուին, որպէս զի անիկա ատեն և միջոց ունենայ ինչքը հայթայթելով ետ յանձնելու։ Այսպէս, եթէ փոխ առածը դրամ, ածուխ, ալիւր եւայլն էր, պէտք է իրեն բաւականաչափ ատեն տրուի, որպէս զի այդ դրամը, ածուխը, ալիւրը զորս (վայելմամբ = ծախսելով, վառելով, ուտելով) սպառած էր, նոյն քանակութեամբ և տեսակէ ճարելով ետ դարձնէ։

Գործածման փոխառութեան մէջ, փոխառուն պարտի փոխ առած ինչքը գործածել, փոխատուին այս մասին տուած հրահանգին համաձայն. այսպէս, եթէ, օրինակի համար, ձին օրը անգամ մը միայն հեծնելու պայմանաւ փոխ տրուած է, փոխառուն չի կրնար զայն մէկէ աւելի անգամներ հեծնել. կամ եթէ միմիայն փոխառուին կողմէ հեծնուելու յատուկ պայմանաւ փոխ տրուած է, փոխառուն չի կրնար թողուլ որ ուրիշը հեծնէ անոր վրայ։ Գործածման եղանակի մասին տրըւած պատուէրին հակառակ գործածութեամբ՝ ինչքին կրած վնասը փոխառուն կը տուժէ։ Այսպէս, եթէ տունը անձնական բնակութեան համար փոխ տրուած է և փոխառուն զայն պանդոկի վերածելով, տունը վնասուեր է, այս վնասը փոխառուն կը տուժէ։ Փոխառուն կրնայ սակայն գործածման մասին տրուած պայմանէն տարբեր եղանակաւ գործածել ինչքը, եթէ այս կերպը նպաստաւոր է փոխ առնուած ինչքին։ Այսպէս, բեռ կրելու համար փոխ տրուած ձին կրնայ վրան հեծնելու գործածուիլ, մէջը երկաթագործութիւն ընելու համար փոխ տրուած խանութը կրնայ դեղագործութեան յատկացուիլ, եւայլն։

Եթէ փոխ առնուած ինչքի գործածութեան մասին մասնաւոր հրահանգ կամ պայման չի կայ, փոխառուն պարտի գործածել զայն այն բանին որու համար ցարդ գործածուած է, կամ նման բանի մը կամ նուազ ծանր բանի մը։ Այսպէս, եթէ փոխ առնուածը դեղագործի խանութ մըն է, փոխառուն կրնայ զայն դեղագործութեան յատկացնել, կամ փերեզակութեան յատկացնել, կամ զայն թէեւ ապրանքներու մթերանոց ընել. բայց չի կրնար զայն սրճարան ընել կամ երկաթագործութեան յատկացնել։ Դարձեալ եթէ փոխ առնուածը բեռ կրելու ձի մըն է, փոխառուն կրնայ զայն նաեւ կառք քաշելու կամ վրան նստելու գործածել, բայց չի կրնար, օրինակի համար, հանրակառք քաշելու գործածել։ Չափազանց գործածութեան երեսէն ինչքին կրած վնասը փոխառուն կը տուժէ։ Փոխ առնուած ինչքին պահպանման հոգը փոխառուին կը պատկանի. հետեւապէս, եթէ փոխ առնուածը կենդանի մըն է, փոխառուն պարտի սնուցանել զայն. եթէ սնունդի պակասութենէն կամ դէշութենէն կենդանին հիւանդանայ կամ սատկի, փոխառուն կը ստիպուի կենդանիին հիւանդութեան առթիւ գացած ծախքը ինք հոգալ, կամ անոր սատկելովը փոխատուին կրած վնասը հատուցանել։

Փոխառուն առանց փոխատուին մասնաւոր արտօնութեան փոխ առած ինչքը չի կրնար ուրիշի վարձու կամ գրաւ(*) (ռէհն) տալ. հակառակ պարագային, անոնց երեսէն ինչքին կրած վնասը ամէն պարագայի մէջ կը տուժէ։

Երբ փոխ տրուած ինչքը փոխառուին քով գտնուած ատեն ամբողջապէս փճանայ կամ մասամբ վնասուի, փոխառուն այդ վնասը տուժել կը ստիպուի, եթէ ինքն է պատասխանատուն։ Այսպէս, եթէ կարդալու համար փոխ առած գիրքը անզգուշութեամբ ձեռքէն ծովը ձգեր է, փոխարժէքը կը տուժէ. բայց եթէ այդ գիրքը իր տան մէջ այրեր է, դրացիին տունէն ելած կրակի մը հետեւանքով, բան մը չի տուժեր։ Պատասխանատու ըլլալը կամ չըլլալը ապացուցանել, փոխառուին կ'իյնայ։ Կը տեսնուի որ փոխատուութիւնը այս տեսակէտով յար և նման է աւանդին(*) (վէտիա, dépôt) հետ։

Ինչպէս վերը ըսինք, գործածման և սպառման փոխատուութիւններու մէջ, երբ փոխատուութեան վերջ գտնելու մասին ժամանակ որոշուած է, այդ ժամանակին հասնելուն, և եթէ չէ որոշուած, գործածման փոխատուութիւններու մէջ՝ փոխատուին պահանջած ատեն, իսկ սպառման փոխատուութիւններու մէջ փոխ առնուած ինչքը հայթայթելու համար անհրաժեշտ ատենէն վերջը, փոխառուն պարտի փոխ առած ինչքը փոխատուին ետ յանձնել։ Ինչքը յանձնուած միջոցին, փոխատուն անոր կրած փոփոխութիւններու մասին ո և է առարկութիւն չի կրնար ընել, եթէ այդ փոփոխութիւնները գործածութեան ուղղակի և անխուսափելի հետեւանքն են. այսպէս, շաբաթ մը հագնելու համար փոխ տրուած ձեռք մը նոր հագուստը ճմռթկած ըլլալուն համար փոխատուն ո և է առարկութիւն չի կրնար ընել, քանի որ շաբաթ մը գործածուած հագուստ մը անխուսափելիօրէն կը ճմռթկի։

Եթէ առանց ո և է ընդունելի պատճառի փոխառուն ինչքին յանձնումը ուշացնէ և այդ յապաղման միջոցին ինչքը փճանայ կամ վնասուի, փոխառուն կը տուժէ այդ վնասը, եթէ նոյն իսկ անոր ուղղակի պատասխանատուն չըլլայ։ Ինչ ինչ պարագաներու մէջ սովորութեամբ ընդունուած է ինչքին յանձնման համար նախապէս որոշուած ժամանակէն քիչ մը աւելի ատեն տալ փոխառուին. այսպէս, հարսնիքի մը երթալու համար փոխ առնուած գոհարեղէնները և այլն, թէեւ մինչեւ հարսնիքին լրացած ատենուան համար տրուած կ'ըլլան, բայց սովորաբար քանի մը ժամ եւս, և նոյնիսկ մինչեւ հարսնիքին հետեւեալ օրը, թոյլ կը տրուի փոխառուին՝ յանձնումը կատարելու։ Յանձնման համար սովորութեամբ ընդունուած այս յաւելուածական ժամանակամիջոցին մէջ, եթէ փոխ տրուած ինչքերը առանց փոխառուին պատասխանատուութեան փճանան կամ վնասուին, փոխառուն զանոնք չի տուժեր։ Ինչքին ետ յանձնման համար որոշեալ ժամանակին լրանալէն վերջ ինչքը փոխառուին քով աւանդ կը նկատուի։ որով փոխառուն այլեւս չի կրնար զայն գործածել։ Փոխ առնուած ինչքին ետ յանձնման համար երթալիք ծախքերը փոխառուին կը պատկանին։

Գալով հնչուն դրամի փոխատուութեան (qarq, prêt à intérêt), ան ալ, ինչպէս ըսինք, սպառման փոխատուութիւն մըն է, որով փոխառուն չի պարտաւորիր նոյնինքն առած դրամները ետ տալու, այլ նոյն տեսակէ և քանակութեամբ ուրիշ դրամներ։ Դրամի փոխատուութեան համար ամէն օրէնսդրութիւն ընդունած է վարձքի (տոկոս) կարելիութիւնը։ Բայց փոխառուն տոկոս տալու պարտական չըլլար, եթէ առաջուց այդպէս որոշուած չէր։ Հետեւապէս, սաչափ պայմանաժամով առանց տոկոսի դրամ փոխ տուող մը չի կրնար այդ դրամին համար, նոյն պայմանաժամի միջոցին տոկոս պահանջել։ Եթէ պայմանաժամի լրանալէն վերջ փոխառուն փոխ առած դրամը չի հատուցանէ, փոխատուն կրնայ այդ դրամը պահանջած ատեն, նոյն օրուընէ սկսեալ տոկոս եւս պահանջել։

Օսմանեան տոկոսի օրինական արդի սակն է 9%, զոր ինչպէս գիտենք 7%ի իջեցնելու ծրագիր մատուցուած է պատկանեալ իշխանութեան։ Ֆրանսական օրէնքը տոկոսի սակի մասին զանազանութիւն կը դնէ քաղաքային և վաճառականական պարտքերու միջեւ։ Քաղաքային պարտքերու համար օրինական սակն է 5%, իսկ վաճառականական պարտքերու համար օրինական սակ չկայ և երկու կողմերը ազատ են ուզած սակերնին նշանակելու։ Տոկոսի օրինական սակը 7%ի իջեցնելու ծրագիրը նոր շահեկանութիւն մը տուած ըլլալով օրինական սակի խիստ կարեւոր խնդրոյն, տոկոսի սակին պատմականն ընել, ինչպէս և եւրոպական կարեւոր օրէնսդրութիւններու կողմէ ընդունուած սակերու մասին ընդարձակօրէն խօսիլ, յառաջադոյն առթի մը կը վերապահենք։

ԱՐՄԷՆԱԿ ԻՆՃԷԵԱՆ
(Փաստաբան)

(*) Մէճէլլէ յօդուած 804—832։

(**) Խելահասութեան, անչափահասութեան եւն. մասին տես Արեւելք թիւ 6346։

(*) Տես գրաւի մասին ընդարձակ բացատրութիւն Արեւելք թիւ 6405 և 6417։

(*) Տես աւանդի մասին մանրամասն բացատրութիւն Արեւելք թիւ 6435։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆ

ՋՈՒԱՐԹ ՆՕԹԵՐ

ԳՐՈՂ.—ԽՄԲԱԳՐՈՂ ՄԸ

Կաղնիոյին անկիւնը՝ խամբրղօրէն յօրանջած ատենս, Պոլսական թերթերը կուզան ինծի-զուծել մանը Համբարձում Ալաճաճեանի։

Վա՜հ, վա՜հ, վա՜հ։

Խորին վիշտ մը եկաւ սեղմել կոկորդս, և արցունքի չորս հատիկներ աչքերէս բխելով՝ գլտորեցան դէպի քիթիս ծայրը, ուրկէ — թը՛փ, թը՛փ, թը՛փ, թը՛փ, — ինկան գետին։

Տիգրան Ճիւլէլեքեանին վերջ՝ Համբարձում Ալաճաճեան...

Զոյգ մը լրագրատէրեր մէ՛կ անգամէն։

Դեռ երկու շաբաթ առաջ կամուրջին վրայ հանդիպեցայ անոր, որ «հին դէմք» մըն էր։

— Բարե՛ւ տի՛ար Փունջ...

«Փունջ»ին Տէր և Տնօրէնը գլուխը վեր առաւ, և ակնոցին ապակիներուն վրայէն իր խոշոր աչքերը ինծի ուղղելով.

— Վա՜յ Կավռօշ, ի՞նչ կ'ընես կոր։

— Կավռօշաբանութի՛ւն։

— Աղէ՛կ աղէկ, բայց քիչ մը վրանգոց գրէ՛, շատ կը բացուիս կոր... Նայէ իմ Սիմոնիկիս, անիկա բնաւ քեզի չի նմանիր։

— Կ'աշխատիմ կոր Սիմոնիկին ընթացքին հետեւիլ։

— Մենք ալ ժամանակին ժողովրդական գրողներ էինք. փողոցէն անցած ատեննիս կնիկները, աղջիկները պատուհանները կը թափէին՝ «Նա՛, նա՛ Փունջը կ'անցնի կոր» ըսելով... բայց, մենք ձեզի պէս կնկան-աղջկան բաներ գրելով չէինք շահած մեր համբաւը...

— Հապա ի՞նչ կը գրէիք։

— Մենք հասարակութեան մտաւորական, գրական և բարոյական վիճակին վրայ օգտակար յօդուածներ կը գրէինք. մենք լեզուագիտութեամբ, գրաբարով, աշխարհաբարով կը զբաղէինք. մենք կը ջանայինք ուղղել մեր տէրտէրներուն ու վարդապետներուն ընթացքը...

— Քանի՞ տարու կաք, տի՛ար Փունջ։

Փունջ չինկնեցաւ, և կնոջ մը նման՝ վարանելով որոշ պատասխան մը տալ.

— Ես Աբրահամ Այվազեանէն պզտիկ եմ, ըսաւ։

ԿԱՎՌՕՇ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՍԱՄՍՈՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Ձեր ներհուն աշխատակիցը Արէգ, շատ գեղեցիկ կերպով բացատրած էր Ճանիկի Առաջնորդին շուրջ յարուցուած խնդիրը, զայն որակելով, շատ իրաւամբ, «ճերմակ քաղաքին (այսինքն Սամսոն) մեծխօսիկ աղաներու թխագոյն արարքը։»

Ցարդելէն Արէգ անշուշտ քաջ գիտէր թէ իր գրուածքը ո՛րպիսի դժգոհութիւններու և դէմքի ո՛ր տեսակ ծամածռութիւններու պատճառ պիտի ըլլար, բայց ամէն պարագայի մէջ չէր կրնար գուշակել թէ միեւնոյն ատեն մեծխօսիկ աղաներու պիտի ներշնչէր զանգատագիր մը գրել տալու պէտքը, անուղղակի կերպով հերքելու համար իր (Արէգի) գեղեցիկ տեսութիւնը որ դժբախտաբար անոնց... տգեղ վարմունքը կը պարզէ։

Սակայն, նկատելով որ Վեհափառ Առաջնորդ Տ. Յակոբ Աչոտ եպս.ի «յոռի» պաշտօնավարութեան վրայ մանրամասն տեղեկութիւն մը չէ տրուած տակաւին, այդ պակասը լրացնելու համար, համառօտ կերպով հոս կը թուեմ այն գործերը զորս կատարած է յիշեալ եկեղեցականը իր պաշտօնավարութեան միջոցին որ միշտ «յոռի» ըլլալէ չպիտի դադրի յաչս մեծխօսիկ աղաներու, մինչեւ որ տրամադրութիւնները չի փոխուին և ճշմարտութիւնը տեսնելու չափ անկեղծութիւն չըզգանք նախանձաւոր մեր սիրտերուն մէջ։

Սկսինք ուրեմն։

1. Սամսոնի համայնքը հին խարխուլ եկեղեցի մը ունի, որուն վերաշինութիւնը 15 տարիէ ի վեր, բոլոր եկող գացող առաջնորդական տեղապահներու օրով խնդրոյ առարկայ եղած է. այս խնդիրը լաւ մը ծեծուած ըլլալու համար, երբեմն գլխար ալ... ծեծած են, բայց դրական արդիւնք մը յառաջ եկած չէր երբեք, սա պարզ պատճառով որ, միշտ մեծխօսիկներ ծաղրելի տղայութիւններով... աղայութիւն ծախել ուզած են, եկեղեցասէրի դիմակին տակ։

Երբ Տ. Յակոբ Աչոտ եպսկ. միաձայն հաւանութեամբ, Ճանիկի առաջնորդական աթոռը բազմեցաւ, դարձեալ մէջտեղ ելաւ եկեղեցւոյ վերաշինութեան այս կենսական խնդիրը, միայն թէ փոխանակ ու-

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —23—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՍԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱՇԿԱՆԴՈՒԱԾ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Ե.

ՄԱՅՐԸ

Դեռատի աղջկան դիմագծերը մռայլ արտայայտութիւն մը առին և իր սիրուն դէմքը անշարժ մնաց դրան ու վարագոյրին միջեւ, չկարենալով ետ քաշուիլ։

—Ներս մտի՛ր և համբուրէ զիս, սիրունիկս, ըսաւ Սօլանժ։

Այն ատեն երեւան եկաւ Պերանժէրի աղուոր սիլուէթը, տասնըմէկ տարու աղջկան իր նրբաւարտ մարմինով, որ կանխահասօրէն զարգացած էր և շնորհալի շարժուձեւեր ունէր, հակառակ տարիքին բերմամբ ունեցած ձախաւերութիւններուն։ Երկար ռօպ-պլուզ մը հագած էր որ իր մէջքը լաւ կը գծէր։ Վիզը սլացիկ ու փափուկ էր ծաղկի մը ցօղունին պէս, և իր վրայ կը կրէր գլուխ մը՝ որուն ի տես մարդ կը հաւնէր թէ ազնիւ ցեղի մը կը պատկանէր ան և քիչ մը արուեստակեալ դաստիարակութիւն մը ստացած էր, լաւ պահպանուած ու հազուագիւտ եղող մարդկային փոքր տունկի մը պէս։

Մորթին թափանցկութիւնը, դիմագծերուն նրբութիւնը, բնածին ու անդիմակից հպարտութիւնը ի վեր կը հանէին թէ ազնուական հին ընտանիքի մը կը վերաբերէր։ Իր զգուշաւոր շարժուձեւերը, իր մեղմ ձայնը և իր անբիծ ու աժգոյն աչքերը ինքնաբեր զգացումներու չգոյութիւնը ցոյց կուտային, ինչ որ կը նշանակէր թէ Պերանժէր շատ լաւ դաստիարակուած էր, կեանքի մասին բացարձակապէս անգէտ և իր արժէքին գիտակից։

Մայրը, որ յուզուած էր աղջիկը բոլորովին լքած ըլլալուն համար իր հրատապ մտահոգութեանց պատճառաւ, նստեցաւ անկեան մէջ, որպէս զի իր հաւասարակշռութիւնը չկորսնցնէ և իր սրտին վրայ քաշեց զայն։

—Պիտի փափագէի որ առանձին մնանք, ըսաւ Պերանժէր անգլիերէն լեզուով։ Ըսէք որ դուրս ելլէ։

Տիկին կոմսուհին հրամայեց որ սենեկապանուհին դուրս ելլէ։

—Լրջօրէ՞ն կ'ուզէք խօսիլ ինծի հետ, հարցուց Սօլանժ, փորձելով ժպտուն դէմք մը ցուցնել։

Պերանժէր հարցուց.

—Նորէ՞ն ինէ կը բաժնուիք։

—Այո՛, բայց ո՛չ երկար ատենի համար։

—Այցելութիւններ չպիտի տաք անշուշտ, քանի որ անշուք շրջազգեստ մը հագած էք։

—Հագուստ մը պէտք չէ անշուք նկատել, պարզ ըլլալուն պատճառաւ։

—Կ'ուզեմ միշտ աղուոր տեսնել ձեզ, սիրունիկ մայրիկս։

—Աղքատներու պիտի այցելեմ, ըսաւ Սօլանժ։

—Աղքատներո՞ւն համար այդքան տխրած էք, հարցուց Պերանժէր խոհուն երեւոյթով։

—Ինչո՞ւ տխրած ըլլամ, մրմնջեց մայրը, որ չկրցաւ բողոքի արտայայտութիւն մը դնել իր խօսքին մէջ։

—Օ՜հ, մի՛ տխրիք բնաւ, մրմնջեց դեռատի աղջիկը, իր վարդագոյն ու նուրբ բերանը երկարելով մինչեւ մօրը ականջը։ Այդքան մի կարեկցիք, քանի որ ուրիշներու թշուառութիւնը մեծ վիշտ կը պատճառէ ձեզի։ Փողոցի մուրացկաններէն աւելի պէտք ունիմ ձեզի։ Ես աւելի դժբախտ եմ։

—Դո՞ւն դժբախտ, գոչեց Սօլանժ ապշահար, իրմէ հեռացնելով աղջիկը, ա՛լ աւելի լաւ քննելու համար զայն։

Պերանժէր փղձկեցաւ — ո՛չ թէ տղու աղմկալից արցունքներով, որոնք գաւն ըլլալ չեն թուիր՝ շուտով հոսելնուն համար։ Արդէն իսկ զսպուած արտասուքներ էին, զորս կրցած էր ետ մղել կանխահաս պաղարիւնութեամբ, դէմքի անըզգած արտայայտութեամբ, ինչ որ նշան էր նախահայրերու մտաւորական բարձր մշակութեան և խղճամիտ դաստիարակութեան։

Արցունքի վճիտ շիթերը կը հոսէին իր երկայն թարթիչներէն ի վար, հակառակ իր կամքին։ Ու գլուխը դարձնելով, սկսաւ գաղտնաբար սրբել արտասուքները, իր տղայամտութեան վրայ ամօթապարտ։

Այդ պատճառաւ իսկ աւելի տպաւորիչ էր իր վիշտը։

Կոմսուհին վրդովեցաւ։

—Սիրելիս, ըսէ նայիմ, ինչո՞ւ կ'արտասուես։

—Պատճառը սա է որ բոլորովին իմ մայրիկս չէք։

—Ինչպէս կ'ըլլայ։ Կրնա՞մ աւելի կամ նուազ քու մայրդ ըլլալ...

—Այո՛, կը հաւատամ ձեզ։

—Կարելի՞ բան է միթէ... Բայց ո՞ւրկէ յղացաք այդ գաղափարը, մրմնջեց կոմսուհին, որ սրտաբեկ մնաց այդ յստակատեսութեան հանդէպ։

—Ներեցէք, մայրիկս, անցեալին պէս գոհ ըլլամ չեմ ուզեր։

—Պերանժէ՛ր...

—Այո՛, միեւնոյն բանը զգացած եմ ասկէ առաջ։ Բայց այն ատեն այնքան երջանիկ երեւոյթ մը ունէիք որ... Եղած են օրեր, ուր ո՛չ մէկ բառ ուղղած էք ինծի... Գրեթէ չէիք տեսներ զիս։ Իբր շատ հեռաւոր բան մը կը նկատէիք զիս... Միայն ձեր աչքերը ուժգին շողեր կ'արձակէին։ Կարծես փոքր լոյսեր կը շողային անոնց մէջ։ Ինքնիրենս կ'ըսէի. «Թերեւս հրեշտակները կը խօսին մայրիկին հետ։»

—Պերանժէ՛ր...

—Այն ատեն շատ մնացի այդ մասին։ Բայց անցեալ գիշերուընէ ի վեր երբ մեծ մայրիկին քով մնացիք...

—Է՜հ, ինչ եղաւ...

—Աչքերնուդ մէջ փոքր լոյսեր չկան ալ հիմա... Արցունքներ զսպելու երեւոյթ ունին։ Ո՛հ, մայրիկ, օ՜հ, մայրիկ, չեմ կրնար հանդուրժել այդ բանին։ Ինչ ունիք, ձեր փոքր աղջկան յայտնեցէք... Եւ կամ թէ բան մը մի՛ ըսէք... Ներողութիւն... Բայց դուրս մի ելլէք, կ'աղաչեմ...

Սօլանժ, խանդաղատանքէն սիրտը բզքտուած, պահ մը այնպէս կարծեց թէ այդ անակնկալ յարձակման տակ պիտի ջախջախուէր։

Եթէ երբեք կուրծքին բարձրացող հեծկլտուքները մինչեւ կոկորդը հասնէին, գործը լմնցած պիտի ըլլար։ Իր անարեկած աղջկան առջեւ բոլորովին յուսահատութեան պիտի մատնուէր։

Հէ՛գ Պերանժէր, որ արդէն իսկ թաքուն վիշտ մը կը դնէր մայրական տկարութիւններուն և թրթռուն զգայականութեան մը հետ շփման մէջ գտնուած ըլլալուն պատճառաւ։ Ո՛չ, պէտք չէ այդպէս ըլլար...

—Աղջիկս, իմ սիրելի աղջիկս, ըսաւ կոմսուհին հազիւ դողդոջուն ձայնով և կամքի այնպիսի ուժով մը որուն ո՛ւրկէ գալը ինք ալ չէր գիտեր։ Սիրելի զաւակս, շատ լաւ զգացեր ես մօրդ սիրտը։ Հետեւաբար չեմ կրնար անմիտ սուտերով հանդարտեցնել քեզ, ինչպէս կ'ընեն փոքր տղոց։ Պերանժէր, չէի գիտեր թէ այդքան յստակատես և զգօն հոգի մը ունիս։ Քէն մի՛ պահեր ինծի դէմ, քեզի վիշտ պատճառած ըլլալուս համար ակամայ...

—Օ՜հ, մայրիկ...

—Բայց պաշտելի զաւակս, մի՛ մոռնար թէ ամէն բան ես ինծի համար...

—Ամէ՞ն բան. հարցուց դեռատի աղջիկը աշխուժով։

Իր մօրը լռութիւնը տեսնելով՝ գլուխը անդին դարձուց վշտացած։

Բայց Սօլանժ կը խորհէր իր միւս զաւկին՝ փոքրիկին Էթիէնի վրայ։

Մտաբերեց թէ իր յապաղումը թերեւս վտանգի մէջ դնէր Էթիէնը։ Իւրաքանչիւր վայրկեան հաշուուած էր։ Աւելի պաղարիւն շեշտով յարեց կոմսուհին.

—Պերանժէրս, մտահոգութեան մի մատներ զիս։

—Ո՛չ, մայրիկս, գոչեց Պերանժէր փաղաքշանքով, չեմ ուզեր անձնասէր ըլլալ։ Բայց ձեր սրտին մէջ պահեցէք զիս, եթէ երբեք վիշտ ալ ունենաք։ Կ'ուզեմ ձեզ մխիթարող փոքր աղջիկ մը ըլլալ։

—Պիտի ըլլաս, ըսաւ Սօլանժ ուժգին շեշտով։

(Շարունակելի)

րիչ ատենուան պէս մեծաւ առ միալու այս անգամ, իր եռանդուն ջանքերուն շնորհիւ այս փափաքը իրական հանգամանք մը ստացաւ, և եկեղեցւոյ վերաշինութեան յանձնաժողովը իր Ս. Նախագահին նախաձեռնութեամբը, 1300 ոսկիի մօտ գումար մը յաջողեցաւ հաւաքել բարեպաշտ ժողովուրդէն ի նպաստ Ս. Եկեղեցւոյ վերաշինութեան։

2. Բացարձակապէս Տ. Աշոտ եպսկ.ի անդուլ ջանքերուն և իմաստուն թելադրութեան վրայ է որ հանգուցեալ Հաճի Յակոբ էֆ. Կիւտիւկեան կտակեց 500 ոսկի եկեղեցւոյ շինութեան համար և 500 ոսկի ալ ազգ. վարժարաններու ի նպաստ հասութաբեր կալուածի մը գնման համար։

3. Մեր Ս. Առաջնորդին հեղինակութեամբն էր որ, եկեղեցւոյ շինութեան համար հանգանակուած դրամին վրայ գեղչեալ սակով փոխ առնուած գումար մըն ալ աւելցնելով՝ 2800 ոսկիի գնուեցաւ Կիւտիւկեան խանին կէս բաժինը, որ այսօր 300 ոսկիի մօտ տարեկան եկամուտ մը կը բերէ։

4. Ճանիկի Թեմերէն Չարշամպայի եկեղեցւոյ նորոգութիւնը, նոյնպէս Պաֆրայի վարժարանին շինութիւնը, և եկեղեցապատկան կալուածներու վերաշինութիւնը՝ որքան տեղական համայնքին բարեխրութեան, նոյնքան ալ Առաջնորդ Հօր արդիւնաւոր աշխատութեան գեղեցիկ ապացոյցները կրնան նկատուիլ։

5. Տ. Աշոտ եպսկ.ը քննադատողները իրաւունք ունին «յոռի» կոչելու անոր պաշտօնավարութիւնը, անշուշտ անձնական... քսակին համար, քանի որ Տ. Յակոբ Աշոտ եպսկ. խղճալով Թեմական գիւղացիներու աղքատիկ վիճակին վրայ, հաճեցաւ իր թոշակներու պահանջքէն 13,000 դրշ.ի գումար մը նուիրել յիշեալ գիւղացիներու, Առաջնորդարանի ունեցած պարտքին ի հաշիւ։

6. Հարկ չկայ յիշել վարժարաններու ի նպաստ, զանազան առիթներու մէջ, ըրած դրամական նուէրները, 50 ոսկիի մօտ։

7. Երբ մէկ կողմէն կարգ մը անձինք ո՛չ մէկ ջանք կը խնայեն անազնիւ և անիրաւ պայքար մը մղելու Առաջնորդ Հօր դէմ, ինքը առանց կարեւորութիւն ընծայելու այդ փոքրոգի ճիգերուն և առանց վհատելու նոյն իսկ Իզմիրէն՝ ուր վատթարացած առողջութիւնը դարմանելու գացած է, անդադար իր արդիւնաբեր ջանքերը կը նուիրէ Սամսոնի եկեղեցւոյ շինութեան, որուն ամբողջովին աւարտումը իր միակ մտածումն ու մխիթարութիւնն է։

Հոս հաճոյքով կը յիշատակենք բարեհամբաւ Պալեօզեան ընտանիքին կողմէ 400 ոսկին, և ուրիշ Զմիւռնացի բարեսէր անձնաւորութիւններու կողմէ 100 ոսկիի մօտ նուիրատուութիւնները, որոնց համար իրենց սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր Սամսոնցիք։

8. Վերջացնելով ըսենք թէ՝ Առաջնորդ Սրբազանը չբաւականանալով իր մատուցած բարոյական այսքան թանկագին օժանդակութիւններով, փափաքած է նիւթապէս ալ նպաստել Ս. Եկեղեցւոյ շինութեան, խոստանալով իր անձնականէն հոգալ, Մկրտութեան Ս. Աւազանին ամբողջ ծախքը։

Կը տեսնէ՛ք ուրեմն թէ ո՛րքան երեսի վրայ (՞) մնացած են վիճակիս եկեղեցական և կրթական գործերը Տ. Յակոբ Աշոտ եպսկ.ի պաշտօնավարութեան օրով։

Մենք պիտի ցաւէինք և պիտի զարմանայինք այն ատեն միայն, եթէ անիրաւ քննադատութիւններ և անազնիւ յարձակումներ տեղի չունենային մեր Ս. Առաջնորդին դէմ, որովհետև տարբեր կերպով վարձատրել չենք սովրած տակաւին, մեր օգտաշատ աշխատաւորները։

Սամսոն Ե. ԹՕՓԱԼԵԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏԱՏՈՒՄԻ ԹԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեր նախորդ թիւերէն մէկուն մէջ ի վեր հանած էինք թէ վաճառականութեան համար ո՛րքան վնասակար է նաւատէրերուն այն մերժումը, որով չեն ուզեր, ապրանքը բեռցուած կամ ցամաք հանուած ատեն, ստուգել սա տեսակ արժեքաւոր ապրանքներու կշիռը, ինչպէս մետաքս, աֆիոն, և այլն։

Այսօր ամէն ոք համամիտ է թէ պարբերաբար յանդուգն գողութիւններ կը կատարուին ի վնաս վաճառականներու, որոնք այս ինչ կամ այն ինչ շոգենաւային Ընկերութեան կը յանձնեն արժեքաւոր ապրանքներու հակեր ու ծրարներ։

Սա իրաւ է որ այդ գողութիւնները շոգենաւերու մէջ կամ ալ ուրիշ ևս կրնան կատարուիլ, բայց սա ալ ճիշդ է թէ շոգենաւային ընկերութեանց գործակալները կրնան իրենց յաճախորդները, վաճառականները ի վիճակի դնել՝ քայլ առ քայլ հետևելու գողերուն և անոնց օձիքէն բռնելու, քիչ մը աւելի բարեացակամութիւն կամ քիչ մը նուազ չարկացակամութիւն ցոյց տալով։

Արդ, ասկէ առաջ սոյն նիւթին նուիրած մեր հատուածին մէջ ըսած էինք եւ դարձեալ պէտք է աւելցնենք թէ Արեւելքի նաւահանգիստները երթևեկող կարգ մը նաւապետներ, օրինաւոր պահանջումներէ զերծ մնալու համար, բարի սովորութիւնն ունին միշտ թերութիւն մը գտնելու կարգ մը արժեքաւոր ապրանքներու պատատումին (ամպալաժ) մէջ՝, որոնց փոխադրութիւնը իրենք կը ստանձնեն։

Այդ կարծեցեալ թերութեան շնորհիւ ամէն պատասխանատուութենէ զերծ կը նկատեն ինքզինքնին ի մասին կատարուած գողութեան մը։

Այսպէս, երեւելի վաճառականներ, որոնց պատուաւորութիւնը անվիճելի է բոլորովին, բեռնագիրներուն մէջ կը տեսնեն որ իրենց հակերը, պատասանները և ուրիշ առաքումները միշտ պակասաւոր նշանակուած են։

Այդ վաճառականներուն մէջ կան որ ծանր զոհողութիւններ յանձն կ'առնեն, զոհացում տալու համար նաւապետներուն՝ որոնք սևեռեալ գաղափար մը ունին թէ պատատումներուն մէջ թերութիւն կայ։ Բոլորովին նոր պարկեր իբր քուրձի հին կտորներ ցոյց կը տրուին, ծակերով լեցուն և գէշ կարուած։ Բայց այդ վրան-բաց հնարքը, որ կը կայանայ թերութիւններ գտնելու պատրուակին մէջ՝ գողութեան պատասխանատուութիւնը վաճառականներուն վրայ բեռցնելու համար, անշուշտ վաճառականութիւնը դիւրացնող միջոց մը չէ, որուն չարիքը, հարկ կա՞յ կրկնելու, կատարելապէս համերաշխ են նաւատէրերու և անոնց գործակալներու չարիքուն հետ։

Գլխաւորաբար այս վերջինները շատ լաւ կը ճանչնան երկրին սովորութիւնները, մարդիկը և իրերը, և այդ պատճառաւ իսկ պէտք է մէկին նաւատէրերը՝ տարբեր վարուելակերպերու հետևիլ համեմատ բեռնատէրերուն, մանաւանդ անոնց նկատմամբ, որոնք ամէն կասկածէ վեր պատուաւորութիւն մը ունին և իրենց բազմաթիւ ու կարևոր առաքումներով մեծ չափեր կ'ընծայեն Արևելքի մէջ գործող շոգենաւային ընկերութեանց։

Չենք ուզեր չափէն աւելի ծանրանալ այս փափուկ խնդրին վրայ, բայց շոգենաւային Ընկերութեանց գործակալները պարտին միանգամ ընդմիշտ պարտք դնել նաւապետներուն վրայ՝ այդ խուսափողական միջոցներէն հրաժարիլ, որ կը կայանայ պակասաւոր գտնելու մէջ իրենց շոգենաւերուն յանձնուած ապրանքներուն պատատումը։ Կը կարծեն թէ այդպիսի միջոցներով կրնան իրենց օձիքը ազատել, բայց չեն գիտեր որ այդ պատճառաւ իրենց լաւագոյն յաճախորդներն ալ շատ դիւրաւ կորսնցնելու վիճակին մէջ կ'իյնան։

(Կ. Պոլսոյ Առևտ. Սենեակի լրագիր)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլինէն ուղղուած օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Թանի թղթակիցը։

Մեցի մէջ տիրող ծաղկախտի համաճարակին հետեւանքով Վիլհէլմ Բ. յետաձգեց նոյն տեղը կատարելիք ուղևորութիւնը. մայիսի սկիզբները մէկ քանի օր Շթրազպուրկ պիտի մնայ։ Սխալ է այն լուրը թէ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Պայեռ զօրավարին խնդրոյն առթիւ (ֆրանքօգերման պատերազմի մը մասին) Նախարարապետ Պ. Քլէմանսոյի ճառը բուռն տպաւորութիւն մը գործած ըլլայ Գերմանիոյ մէջ։ Այսու հանդերձ Ֆոսիշէ Ցայթունկ ընդարձակ յօդուած մը կը հրատարակէ փոխարինութեան այն գաղափարներու մասին, որոնցմով, կ'ըսէ, միշտ առաջնորդուած են ֆրանսական ուղեղները։ Նոյն թերթը կը յարէ.— «Ֆրանքֆորթի դաշնագրութիւնը արժէք մը չունի Ֆրանսացիներուն համար այնքան ատեն որ ապահով չըլլան թէ պիտի կրնան զայն պատռել յաղթական կերպով։ Ուրեմն գերման ժողովուրդը կը պարտի հսկել, քանի որ Ֆրանսա կ'աշխատի ամրացնելու և ընդարձակելու իր դաշնադրութիւնները, որպէս զի ոչ միայն հաւասար, այլ գերազանց ըլլայ այն պատերազմին համար որ տեղի պիտի ունենայ և կամ կրնայ տեղի ունենալ։»

—Գերմանիոյ կայսրը, հացկերոյթի մը պահուն, յայտարարեց Մ. Նահանգաց զինուորական կցորդին թէ Գերմանիոյ զինուորական իշխանութիւնները գոհացուցիչ արդիւնքներ ձեռք բերած են՝ զօրքերուն թէյ տալով գարեջուրի տեղ։ Պերլինի ու գաւառի զօրանոցներէն շատերուն թէյի պատրաստութեան համար սամովար տրուած է։ Վիլհէլմ Բ. մտադիր է թէյի գործածութիւնը ընդհանրացնել գերման բանակին մէջ։

—Նախարարապետ ֆոն Բիւլով իշխանը Գերմանիոյ Նախարարաց Խորհուրդին մէջ շաբաթ օրը յայտարարեց թէ վարժարաններու քննութեան մասին համակարծիք չէ Պ. ֆոն Շթուտ, կրթական նախարարը, սակայն կարծիքի այդ տարբերութիւնը բաւական չէ անմիջական փոփոխութիւն մը առաջ բերելու նախարարութեան մէջ։ Մնաց որ Պ. ֆոն Շթուտ պատրաստ է մէկ քանի շաբաթէն թողուլ իր պաշտօնը։ Ֆրանքֆորթի քաղաքապետ Պ. Ատիքէս Պերլինէն մեկնեցաւ։ Լրագիրները կ'ուզեն գիտնալ թէ ի՞նչ պաշտօն պիտի յանձնուի անոր։ Սակայն Ֆրանքֆորթէն առնուած լուրերու նայելով, այդ ուղեւորութիւնը քաղաքական անմիջական հետեւանք մը պիտի չունենայ, վասն զի Պ. Ատիքէս թաղապետական ծրագիրներով զբաղած է, որով չի կրնար քաղաքապետութեան պաշտօնը թողուլ, զայնս գործադրելէ առաջ։

ՖՐԱՆՍԱ

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ այսպէս կը նկատէ թէ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ անցեալ օր վիճաբանութեան ենթարկուած հարցապնդումները կրնային Քլէմանսոյի Դահլիճին գիրքը խախտել։ Վիեննական թերթը կը յարէ.— «Սակայն դժուարին պարագաներու մէջ ձեռք բերած յաջողութիւնը երկար ատենի համար պիտի ապահովէ Պ. Քլէմանսոյի գիրքը։ Ֆրանսայի մէջ հինգ ամսուան պաշտօնավարութիւն մը բաւական կը համարուի Դահլիճ մը հրաժարեցնելու համար։ Երեսփ. Ժողովը, անցեալ օրուան նիստին մէջ, մեծ ճարտարութիւն և քաղաքական խոհականութիւն ցոյց տուաւ։ Հաստատուն հիմերու վրայ դրաւ խաղաղութիւնը, վասն զի Պայեռ զօրավարին նամակը անմիջապէս տպաւորութիւն մը միայն կրնար առաջ բերել, մինչդեռ լաւագոյն և աւելի նպաստաւոր տպաւորութիւն մը առաջ պիտի գայ երբ տեսնուի թէ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը այդ գործին մէջ ամենէն աւելի Պետութեան շահերուն պահանջումներէն առաջնորդուած է։»

—Ֆրեմտենպլաթ, հիմ բռնելով Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Պայեռ զօրավարին տեղափոխութեան մասին նախարարապետ Պ. Քլէմանսոյի ճառին պաշտօնական բնագրին հրատարակութիւնը, անիրաւ կը գտնէ Էլիքոյ մեղադրանքը՝ Պ. Քլէմանսոյի մասին։ Էլիքօ ըսած էր որ եթէ կնճռոտութիւններէ կը վախցուի, այդ պարագային պատճառն են Պ. Քլէմանսօ ու Բիքար զօրավարը։ Վիեննայի թերթը կը պատասխանէ թէ Պ. Քլէմանսոյի յայտարարութիւնները սա կերպով միայն մեկնել կարելի է թէ միայն ուզած է յայտնել այն ցաւալի զգացումը զոր իրեն կը պատճառէ մեծ արժանիքներ ունեցող սպայ մը պատժելու պարտաւորութիւնը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Լոնտոնէն հետեւեալը կը գրեն Վիեննայի թերթի մը.— Մ. Նահանգաց ու Ճափոնի միջեւ յարաբերութեանց ձգտումը որ առաջ եկած էր Ճափոնցիներու գաղթականութեան խնդրոյն համար, կարգադրուեցաւ Նախագահ Պ. Ռուզվէլթի վերջին պատգամագրովը՝ այդ գործին վրայ։ Ճափոնցիները առաջուընէ համոզուած էին թէ պատգամագիր մը զոր Պ. Ռուզվէլթ կարծած է որ կրնայ ստորագրել, չէր կրնար վնասել Ճափոնցիներու իրաւունքներուն՝ երաշխաւորուած դաշնադրութիւններով։ Իրողութիւնը կատարելապէս արդարացուց այդ յոյսերը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՔԱՆԱՏԱ

Քանատայի Նախարարապետ Սըր Ուիլֆրիտ Լօրիէ, որ Քանատայի Երեսփ. Ժողովին ապահովութիւն տուած էր թէ ապրիլ 5ին Լոնտոն պիտի երթայ գաղթային ժողովին ներկայ գտնուելու, կարևոր յայտարարութիւններ ըրաւ՝ Քանատայի կառավարութեան հայեացքներուն վրայ, նոյն ժողովին մէջ նկատողութեան առնուելիք խնդրոց մասին։ Սըր Ու. Լօրիէ կ'ըսէ.— «Մեծն-Բրիտանիոյ համար ընդունեցինք մաքսային նախապատիւ սակացոյց մը, որ մեզի նպաստաւոր է և կը բարուքէ Քանատայի ու Մեծն-Բրիտանիոյ տնտեսական յարաբերութիւնները. եթէ Անգլիացիները պատշաճ կը համարին համանման առաւելութիւններ մեզ ընծայել, մենք ալ տրամադիր ենք քայլ մը ևս առաջ երթալու։ Այս ենթադրութիւնը, սակայն, նպաստաւոր ընդունելութիւն մը չգտաւ Մեծն-Բրիտանիոյ մէջ. մեզի անկ չէ այդ որոշումները պարտադրել Անգլիացիներուն, այլ անոնք պէտք է որոշում մը տան՝ մեզի նպաստաւոր կամ ոչ։ Պատշաճ բան մը ըրած պիտի չըլլայինք, մեր հայեացքները պարտադրելով Անգլիացիներուն։» Սըր Ու. Լօրիէ յարեց թէ Մեծն-Բրիտանիոյ ու Քանատայի յարաբերութիւնները այնքան լաւ են որ աւելի բարւոքելու պատճառ մը չի տեսներ. նաև ըսաւ թէ Քանատա Եւրոպայի մէջ տիրող զինուորական ոգիին պիտի չհետևի։

ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոնէն հեռագրեն վիեննական թերթերուն.— Ռուսիոյ մայր կայսրուհին ի Լոնտոն այցելութիւնը թէև կարգ մը զրոյցներու առիթ ընծայեց, բայց անգլիական մամուլը այնչափ չզբաղեցաւ անով։ Սեղանաւորական շրջանակներու մէջ ալ լուր ելաւ թէ կայսրուհին կ'աշխատէր տեսակցութիւն մը յաջողցնել Էտուարտ թագաւորին, Զարին և Վիլհէլմ կայսեր միջև, և թէ թագաւորը գիտմամբ ճամբորդութիւն մը ըրաւ։ Բայց դիւանագիտական իրազեկ շրջանակի մէջ այսպիսի լուրերու կարեւորութիւն չեն ընծայեր։ Կը հաւաստեն թէ թագաւորին ճամբորդութիւնը առաջուց մտածուած էր և թէ կայսրուհին միշտ տարին երկու անգամ երկար ատեն իր քրոջ՝ Անգլիոյ թագուհիին հետ կ'անցընէր։ Տանըմարքայի ծերունի թագաւորին մահէն ի վեր, Քոբէնհակ դադրած է Աղեքսանդրա թագուհիին և Ռուսիոյ մայր կայսրուհիին տեսակցութեան ժամադրավայր ըլլալէ, և մայր կայսրուհին Աղեքսանդրա թագուհիին հետ տեսակցելու համար ստիպուած էր Անգլիա երթալ, ուր չէր այցելած երեսունըհինգ տարիէ ի վեր, հոն առանձին ու հանգստաբար տեսակցելու համար իր քրոջ հետ։ Դիւանագիտական շրջանակի մէջ կը հաւաստեն թէ այս այցելութիւնը զուտ ընտանեկան ու անձնական հանգամանք ունի և ո և է քաղաքական հետեւանք մը չէ ունեցած։

ԲԱՄԲԱԿԸ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Աւստրիոյ բամբակի մանարաններու գործաւորաց Ընկերութեան Նախագահ Պ. Արթուր Քուֆլէր, անցեալ օր Աւստրիոյ ճարտարարուեստական Ընկերութեան մէջ բանախօսութիւն մը ընելով, բամբակին՝ միջազգային տնտեսական կարեւորութեան վրայ, ըսաւ.— «Բամբակի չափազանց սպառումը, և ամբողջ աշխարհի վրայ բամբակեղէնի գործածութիւնը և Մ. Նահանգներուն հիւսուածեղէնի այս կարեւոր նիւթին արտադրութիւնը իրենց մենաշնորհ ընելու ջանքերը տնտեսական կարգ մը խնդիրներ յառաջ բերած են, որոնց կարեւորութիւնը ամենուրեք կը զգացուի։ Մինչդեռ մինչև ԺԹ. դարու սկիզբը բամբակը միայն Արեւելքէն, փոքր Ասիայէն և Հնդկաստանէ կուգար Եւրոպա, այսօր հիւսիսային Ամերիկա կը հայթայթէ աշխարհիս պէտք ունեցած բամբակին 70%ը։ Վերջին տասը տարուան մէջ բամբակի պէտքը չափազանց շատցած է։ Եւրոպա 1896ին բամբակի համար մէկ միլիառ քուրօն կը վճարէր Մ. Նահանգաց. այդ գումարը 1905ին երկու միլիառ անցաւ, ասկէ զատ Ամերիկա իր պէտքին համար 500 միլիոն քուրօնի արժէքով երկու միլիոն հակ բամբակը վար դրած է։ Բամբակեղէնի հիւսուածով զբաղող ճարտարարուեստն ալ բնականաբար ընդարձակեցաւ հաւասար աստիճանով։ Բամբակ արտադրող երկիրներու եղած խնդրանքին չափն այնու կը հասկցուի նաև որ Եւրոպայի և հիւսիսային Ամերիկայի զանազան քաղաքներուն մէջ մանածի գործարանները 1895էն մինչև 1905 միջին հաշուով 15% և հարաւային քաղաքներուն մէջ 215% աւելցան՝ այսինքն 2.8 միլիոնէն 9 միլիոնի բարձրացան։ Հնդկաստանի մէջ 32% ալ համեմատութեամբ աւելցան։ 1905էն մինչև այսօր բամբակեղէնի ճարտարարուեստն ալ աւելի ընդարձակ համեմատութիւն մը առած է. միայն Անգլիոյ մէջ մանածի գործարանները 8էն 10 միլիոնի բարձրացան, որ երկու տարուան մէջ 25% առաւելութիւն մը կը նշանակէ։ Ապագային ա՛լ աւելի պիտի շատնայ բամբակի պէտքը, մանաւանդ Չինու մէջ որ ի վիճակի է բամբակի այժմու ճարտարարուեստին ամբողջ արտադրութիւնը ինք ընդունիլ իր պէտքերը գոհացնելու համար։ Բամբակի պէտքին այս տակաւ շատնալուն հետևանքով Եւրոպա իր բամբակը Մ. Նահանգներէն ընդունելու անհրաժեշտ հարկի մը առջև կը գտնուի։ Հետևաբար, ինքնապահպանման հարկ մըն է եւրոպական, մանաւանդ գաղթային տէրութեանց համար, փորձեր ընել, Ամերիկայէ զատ ուրիշ վայրերէ հայթայթելու համար բամբակը, որ մէկ միլիոն գործաւոր ապրեցնելու ճարտարարուեստ մըն է։

ԵՐԿՈՒ ԱՄՈՒՍԻՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ԿԻՆԸ

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոնի ձեռնհաս ատեանը իր վճիռը արձակեց՝ Ճէլլէնտ-Ուոկըլթաֆի հետաքրքրական ու վիպական դատին մէջ։ Իրլանտացի դեռատի հիւանդապահի մը, Ժողէֆին Պլըն, ամուսնացած էր բժշկական ուսանողի մը հետ՝ Ալֆրէտ Ճէլլէնտ, զոր քիչ ատենէն թողուց, առանց լուծելու ամուսնութեան բուն իսկ պայմանները, վասն զի տեսաւ որ Ալֆրէտ գինեմոլ էր և ցոփակեաց։ Ալֆրէտ հիւանդանալով, կինը փութաց անոր քով, դարմանեց զայն ու ազատեց, մերժելով սակայն ամուսնական շնորհները։ Միլիոնատէր մը՝ Ուոկըլթաֆ, իմացած ըլլալով այդ երկու ամուսիններուն յարաբերութեանց վիճակը, սիրահարուեցաւ Ժողէֆինի, որուն հետ ամուսնացաւ, վասն զի Ժողէֆին հաւատացուցած էր անոր թէ իր առաջուան ամուսնութիւնը չեղեալ էր, քանի որ իր երկանը հետ սեռական յարաբերութիւն չէր ունեցած։ Քիչ վերջը Ուոկըլթաֆ մեռաւ, իր հինգ միլիոն ֆր.ի հարստութիւնը թողլով Ժողէֆինի։ Վախճանեալին հեռաւոր մէկ քանի ազգականներ բողոքեցին այդ կտակին դէմ, ըսելով որ կտակընկալը երկու էրիկ ունի։ Ժողէֆին իսկոյն ոստիկանութեան յանձնեց ինքզինքը և մէկ օրուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ՝ իբրև կրկին ամուսնացող։ Յետոյ երեւան ելաւ կտակին դէմ բացուած դատը, ուր իրաւաբանական սա հիմնական խնդիրը մէջ կը բերուէր.— «Պ. Ուոկըլթաֆ ամուսնացած ու մեռած ատենը իրապէս գիտէ՞ր թէ Ժողէֆին առաջին ամուսին մը ունէր՝ որ ողջ էր։»

Արդ, այդ առթիւ կատարուած դատավարութիւնները խիստ անհեթեթ կացութիւն մը առաջ բերին։ Պ. Ուոկըլթաֆ ո՛չ միայն կատարելապէս գիտէր թէ Ժողէֆին առաջին ամուսնութիւն մը կնքած էր Ճէլլէնտի հետ, այլ այս վերջինն ալ խնդրոյն տեղեակ էր։ Միլիոնատէրը ճաշարանին մէջ սեղանի հրաւիրած է Ճէլլէնտը, և սակարկած էր՝ անոր կնոջ հետ ամուսնանալու համար։ Ճէլլէնտ խոստովանած էր թէ անկէտ մարդ մըն է և թէ իրաւունք չունի արգելք ըլլալ երջանկութեան կնոջ մը, որուն պէտքերը չէր կրցած հոգալ։ Ճէլլէնտ, իր կնոջ վերստին ամուսնանալուն հաւանելէ ետքը քսանըհինգ անգլիական ոսկի ստացած էր իր կնոջ պայազատ ամուսինէն՝ թիւ 2։ Երկու էրիկներու յարաբերութիւնները շատ լաւ էին։ Տիկին Ճէլլէնտ, որ տիկին Ուոկըլթաֆ եղած էր, անմեղութեամբ սեղան կը նստէր իր երկու էրիկներուն միջևտեղը։ Երբ Պ. Ուոկըլթաֆ մեռաւ, Ճէլլէնտ մինչև գերեզմանատուն հետևեցաւ «իր կնոջ երկանը» մարմնոյն և իր վերջին պարտականութիւնները կատարեց բարեկամութեամբ։ Այդ մահէն ետքը Տօքթ. Իվէրիթ անուն անձ մը սկսաւ սիրաբանիլ երկու էրիկ ունեցող կնոջ հետ։ Դատարանին առջև Ճէլլէնտ յայտարարեց թէ իր կնոջ երրորդ էրիկ մըն ալ առնելու պիտի հաւանէր։ Նոյն գործին մէջ տարօրինակ կէտը այն է թէ այդ վիպական իրադարձութեանց մասնակցողները, ամէնէն երկդիմի կացութեանց մէջ իսկ գտնուելով, միամիտ և շատ պարզ բան մը ըրած ըլլալու երևոյթը ունէին։ Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, տիկին Ճէլլէնտ-Ուոկըլթաֆ դատը շահեցաւ և իր թիւ 2 էրկանը հինգ միլիոն ֆր.ը ժառանգեց։ Իր բնակած վայրին ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ այդ կնոջ, որ իր բարիքները կը շռայլէ անոնց։

ՄԻԼԻԱՐԱՏԷՐԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Նիւ-Եորքի միլիառատէրերէն Պ. Ճէյմս Հէնրի Սմիթ չորեքշաբթի օրը յանկարծամահ եղաւ Քիոթոյի մէջ (Ճափոն) երբ աշխարհի շրջանը կը կատարէր՝ իբրև ամուսնական ուղևորութիւն։ Նիւ-Եորքի Սակարանին մէջ միջնորդ ըլլալով 1899ին ժառանգեց իր հօրեղբօրը՝ Չիքակօ Սմիթի թողած հինգ հարիւր միլիոն ֆր.ի հարստութեան կէսը։ Չիքակօ Սմիթ, սկովտացի, 1830ին Մ. Նահանգները գաղթած էր աղքատ վիճակի մէջ. հոն իրականացուց հարստութեան իր երազը, քանի որ մահուընէն ետքը Անգլիոյ պետական գանձը քսաներկու-քուկէս միլիոն ֆր. ստացաւ՝ իբրև ժառանգութեան տուրք։ Այնքան խնայասէր էր որ սեղանատէր Միչէլի հետ ունեցած ընկերակցութիւնը երբ լուծեց, հարկ եղաւ խանգարել մէկ քանի միլիոններու համար եղած կարգադրութիւն մը, վասն զի երբ բաժին ինկած երկու հին վերմակներ անպատճառ ստանալ կ'ուզէր։ Ճէյմս-Հէնրի Սմիթ, որ այդ ժառանգութեամբ աշխարհի ամենէն հարուստ մէկ անձը եղած էր, անցեալ սեպտեմբերին ամուսնացաւ Պ. Ուայլընտէր Սթիւարթի թողած կնոջը հետ։ Նաև Նիւ-Եորքի մէջ տասներկու-քուկէս միլիոն ֆր.ի գնեց Պ. Հուայթնէյի տունը։ Յետոյ իր կնոջ և Մանչէսթըրի դուքսին ու դքսուհիին հետ աշխարհի շրջանը ընելու ձեռնարկած էր՝ անոնց Մարգարիթա զբօսանաւով։ Այդ կէս-միլիառատէրը կատարեալ մեղրալուսինի մէջ կը մեռնի՝ իբրև ժառանգորդ թողլով իր կինը, որ աշխարհի ամենէն հարուստ այրի կինն է։ Ճէյմս Սմիթ իր հօրեղբօրը պէս խնայասէր չէր, այլ առատաձեռնութեամբ կը ծախսէր. անգամ մը Քարուզօ Թէնորին տասնըհինգ հազար ֆր. տուաւ՝ երաժշտական երեկոյթի մը մէջ չորս կտոր երգելու համար։

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՂԻՍ. ԲԻ ԹԱՂՄԱՆ. Հանդիսին առթիւ զարմանալի տեսարաններ տեղի ունեցան Սէն Սիրիի մէջ։ Հազարաւոր անձինք ծնրադրած էին փողոցներուն մէջ, ուրկէ կ'անցնէր յուղարկաւորութեան թափօրը. նաև հիւանդներ ու ախտաւորներ յուսալով որ հրաշքով բժշկուին, թէև ի զո՛ւր։ Տուրինի ջերմեռանդ հաւատացեալները հաստատ համոզում ունէին թէ, «հրաշագործ» քարոզիչը, ինչպէս ըսած էր շատ անգամ իր կենդանութեան ատեն, պիտի արթննար և ելլէր դագաղէն։ Այդ հաւատացեալները կը շրջապատէին դագաղին կառքը, որպէս զի ականատես ըլլան «յարութեան»։ Այս պատճառաւ ժողովուրդը այն աստիճան խռնուեցաւ որ ոստիկանութիւնը ցրուեց անմիտ հետաքրքիրները։ Ժողովուրդը գերեզմանատունէն ներս մտնելու ատեն մեծ վնասներ պատճառեց դրան և ծառերուն։ Վախճանեալը կենդանութեան ատեն պատրաստած էր իր դամբանականը, բայց արգիլուեցաւ անոր ընթերցումը։

ԱՆԱԿՆԿԱԼԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Տուրինոյի մէջ երկաթուղւոյ բանուոր մը անակնկալի ժառանգութեան մը տիրացաւ անցեալ շաբթու։ Իր հայրը Բարմայի մէջ բնակող Բարոնի մը խոհարարը եղած էր։ Անցեալներս այդ ծերունի ազնուականը մեռնելով իր նախկին խոհարարին երկու զաւակներուն կտակեց իր հարստութիւնը, որ 16,000 ֆրանք է։ Բայց այդ ազնուականը շատ տարիներէ ի վեր Իտալիոյ Ելեւմտական պաշտօնատան հետ դատ կը վարէր 1848/49 տարւոյ պատերազմին ատենէն Իտալիոյ կառավարութենէն ունեցած մէկ պահանջքին համար։ Այսինքն, Բարոնը այդ պատերազմին ատեն կրած վնասներուն համար հատուցում կը պահանջէր, և 50 տարի անցած էր ասկէ ի վեր։ Մօտերս դատարանը պիտի տայ իր վճիռը. եթէ երկաթուղւոյ վերոյիշեալ բանուորը իր եղբօր հետ բաղդ ունենայ դատը շահելու, 1,572,000 ֆրանք ևս պիտի ժառանգեն, որ հանգուցեալ Բարոնին հարստութեան մէկ մասը կը կազմէ։

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՍԱՓՐԻՉՈՒՀԻՆ.—Անգլիոյ մէջ բազմաթիւ են կին սափրիչները։ Անցեալներս Լոնտոնի մէջ մեռաւ 21 տարեկան աղջիկ մը որ կին սափրիչներու դասակարգին մէջ առաջնագոյնն էր։ Արհեստին մէջ ցուցուցած ճարտարութեան մասին զարմանալի պատմութիւններ կան։ Ութ տարեկան հասակին հարիւրի չափ մրցակիցներուն մէջ առաջին հանդիսացած է. այսինքն 21 վայրկեանի մէջ 21 մարդ ածիլած է կատարեալ յաջողութեամբ։

ԱՌԱՆՑ ՈՒՂԵՂԻ ԾՆՈՒՆԴ.— Լոնտոնի դատարաններէն մէկուն բժիշկը նորածին երախայի մը յանկարծական մահուան պատճառը քննելով, հաստատած է թէ տղան առանց ուղեղի ծնած ըլլալով բնականաբար կարելի չէր եղած ապրիլ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սանիէի աստիճան տրուեցաւ Թէքիրտաղի գաւառին Իտարէի ժողովին անդամ Ասիլ պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Տրապիզոնի թաղապետական բժիշկի օգնական Լևոն Միքայէլ էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Ջուրի վերատեսչութեան օգնական անուանուեցաւ Կայս. անձնական Գանձուն արձանագրութեանց դիւանին քարտուղարներէն Ճէլալ պէյ։

—Սէլանիկի Նահանգին Վոտինա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սըվազի Նահանգին Ազիզիէ գաւառակին գայմագամ Ահմէտ Էմին պէյ, որուն յաջորդեց Վոտինայի գայմագամ Րէուֆ պէյ։ Արշիպեղագոսի կղզիներու Նահանգին Քէբբէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Ատանայի Նահանգին Գոզանը Զիւլգատրիէ գաւառակին գայմագամ Մէհմէտ Նիհատ պէյ, որուն յաջորդեց Քէբբէի գայմագամ Հիւսամէտտին էֆ.։

—Ատանայի Նահանգին Մէրսինի նաիպ անուանուեցաւ Ելլայեանի նախկին նաիպ Ալի Հայտար էֆ.։ Էնկիւրիի Նահանգին Զորումի նաիպ անուանուեցաւ Քիւչիւք Չէքմէճէի նախկին նաիպ Մէհմէտ Աթաուլլահ էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան ընդհանուր պիտոյքի առաջին ճիւղին առաքմանց մասին տեսուչ միրլիվա Ռիֆաթ փաշայի և Պապայի Աթիքի Կայս. կալուածներու վարչութեան Տնօրէն Գէորգ էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՈՒԷՏԱԿԱՆ պատուիրակութիւնը, երէկ, մեկնեցաւ Կ. Պոլսէն։ Պատուիրակութիւնը, հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշայի հետ, պալատական կառքերով Սիրքէճիի կայարանը գնաց։

—Վեհ. Սուլթանին կողմէ արարողապետ Ղալիպ փաշա Սիրքէճիի կայարանը երթալով ողջերթ մաղթեց Շուէտի պատուիրակութեան։

—Բ. Դրան կողմէ Մեծ—Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները կայարան երթալով, ողջերթ մաղթեցին Շուէտի պատուիրակութեան։

—Պարսից դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Ամերիկայի ու Շուէտի դեսպանները և դեսպանատանց պաշտօնեաները ևս կայարան գացին և ողջերթ մաղթեցին։

—Շուէտի պատուիրակութեան պետ կոմս Վախթմայսթէր խնդրեց Ղալիպ փաշայէն որ պատուիրակութեան նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար իր երախտագիտական զգացումները մատուցանէ յոտս Կայս. Գահոյից։ Յետոյ պատուիրակութիւնը դէպի Սթօքոլմ ճամբայ ելաւ Արևելեան Ճեպընթացով։

—Շուէտի պատուիրակութիւնը, առջի օրը, հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշայի հետ, Կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց յոտս Կայս. Գահոյից և արարողապետ Ղալիպ փաշայի միջոցաւ արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։

—Պատուիրակութիւնը, երէկ առտու, Շուէտի դեսպանատունը գնաց, որուն պարտէզին մէջ պատուիրակութեան անդամներուն լուսանկարը առնուեցաւ խմբովին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիոյ դեսպանը և Իտալիոյ դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ—Եպարքոսին և արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՇԷՆՔԵՐԸ.— Կրթական Նախարարութիւնը որոշեց որ Կ. Պոլսոյ պետական միւս վարժարաններուն պէս, Տար-իւլ-Խայրի, Տար-իւշ-Շէֆագայի և միւս վարժարաններու շէնքերն ալ ապահովագրուին։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ հաշուակալ Հիւսնի պէյ հանգստեան կոչուեցաւ։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը, որ արձակուրդով Հռոմ կը գտնուի, մօտերս Կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ։

ՊԵՏԼԻՍԻ մէջ, անցեալ հինգշաբթի, երկրաշարժի ցնցում մը զգացուելով թեթև վնասներու պատճառ եղեր է։

ՊԱԿԱՍ ՀԱՑԵՐ.— Անցեալ շաբթու թաղապետական զանազան շրջանակներու փուռերէն պակաս կշռող 5505 օխա հաց գրաւուելով բարենպատակ հաստատութեանց և աղքատներու բաշխուեցան։ Այդ առթիւ ևս բարեմաղթութիւններ եղան կայս. արեւշատութեան համար։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.— Երէկ 40,000 օխա ածուխ պարունակող նաւ մը Պէշիքթաշի նաւամատոյցին մօտեցաւ և ածուխները վաճառուեցան թաղապետական պաշտօնեաներու հսկողութեամբ։ Նաև հարիւր չէքի փայտ բեռցած նաւ մը ժամանեց նոյն նաւամատոյցը։

—Օրթաքէօյի նաւամատոյցն ալ 50,000 օխա ածուխ բեռցած նաւ մը ժամանեց և ածուխները վաճառուեցան թաղապետական պաշտօնեաներու հսկողութեամբ։

—Երէկ գիշեր Րումէլիի երկաթուղիով չորս վակոն ածուխ ժամանեց։

—Առջի օրը Սամաթիա ժամանած նաւ մը, որ 50,000 օխա ածուխ բեռցած էր, ճամբան փոթորիկէ բռնուելով, հարկադրուեր է 15,000 օխայի չափ ծովը նետել։

—Էյուպի ժողովրդեան համար շրջակայ գիւղերէն ուղտերով ածուխ կը բերուի և թաղապետական պաշտօնեաներու հսկողութեամբ օխան քսան փարայի կը վաճառուի ժողովրդեան։

—Միտիայի գայմագամը հեռագրեր է քաղաքապետութեան թէ հոն մեծաքանակ ածուխ կայ, սակայն հիւսիսային բուռն հովին հետևանքով նաւածիգ շոգենաւերը պիտի չկրնան մօտենալ. նաև ածուխ բեռցած նաւերն ալ առ այժմ պիտի չկրնան ճամբայ ելլել. նաւերը չկրնալով ծովեզերքը մնալ, ցամաք քաշուած են։ Օդը երբ կանոնաւորուի, այդ նաւերը իսկոյն ճամբայ պիտի ելլեն։

—Շիլէի ու Րիվայի մէջ ու շրջականներն ալ մեծաքանակ ածուխ կայ, բայց օդերու բացուելուն կը սպասուի՝ նաւերը ճամբայ հանելու համար։

—Մախսուսէի Ղարա շոգենաւը Միտիա գացեր է ածուխ բեռցնելու, սակայն փոթորիկին հետևանքով չէ կրցեր մօտենալ ու Գիւմէ ժամներ է. օդերը բացուելուն պէս նորէն Միտիա երթալով, ածուխ պիտի բեռցնէ և Կ. Պոլիս պիտի գայ։

—Սամսոնէն կը գրեն թէ վառելանիւթը բաւական սուղ է. թէև փայտի և ածուխի պէտք կայ, բայց օդին սաստկութիւնը արգելք կ'ըլլայ վառելանիւթի փոխադրութեանը ու հայթայթմանը։

—Քաղաքապետութիւնը տասը հազար չէքի փայտ յանձնարարեց Սէլանիկ և դրամը հեռագրական փոխանակագրով ղրկեց։ Մախսուսէի Հուտէյտա շոգենաւը, այդ փայտերը Կ. Պոլիս բերելու համար, Սէլանիկ գնաց։

—Քաղաքապետութիւնը ծանոյց պէտք եղած տեղերը թէ, մինչև որ ածուխ բեռցած նաւերը Կ. Պոլիս ժամանեն, ածուխին հարիւր օխան, տեսակին համաձայն, 60-65 դրուշի ծախուելուն արգելք չյարուցուի։

—Պէյքօզէն, այսօր, երեք հարիւր չէքի փայտ Կ. Պոլիս պիտի բերուի. Իզմիտէն ալ ութ հարիւր չէքի փայտ բեռցած հինգ նաւեր նաւաքարշի մը միջոցաւ Կ. Պոլիս կը բերուին։

—Իզմիտէն ժամանած և հարիւր չէքի փայտ բեռցած նաւ մը Սկիւտարի նաւամատոյցը տարուեցաւ, ուր թաղապետական պաշտօնեաներու հսկողութեամբ մէկ չէքին 29 ղրուշի կը ծախուի ժողովրդեան։

— Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը, դիւրութիւն մը ընծայելու համար ժողովրդեան, որոշեց որ ուղեւորներու կողմէ իրենց բնակավայրերը տարուելիք վաճառականութիւններէն անցագին չառնուի իր շոգենաւերուն մէջ։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ. — Օդը այսօր համեմատաբար մեղմ է, սակայն թեթեւ կ'անձրեւէ ու խոնաւ է։ Անատոլըի երկաթուղիին անցած տեղերէն առնուած լուրերու նայելով, ցուրտը տակաւին կը շարունակէ։ Երէկ ձիւն տեղացեր է Ինէօնիւի, Գատընխանի, Էրէյլիի ու Գարամանի մէջ, իսկ Աստարաղարի մէջ անձրեւեր է։ Երէկ ջերմաչափը զերոյէն վար եօթը աստիճան ցոյց կուտար Գարամանի մէջ, Ինէօնիւ՝ վեց և Զէքիրլէր, Աֆիոն-Գարահիսար ու Գատընխան՝ հինգ, իսկ միւս տեղերը զերոյէն վեր երեք։

— Մանասդըրի մէջ վերջերս նորէն ձիւն տեղացեր և ձմեռը վերսկսեր է։

— Գասթէմունիի մէջ ալ անցեալ շաբթու նորէն ձիւն տեղալով մէկ մեդր բարձրութեան հասեր, սակայն քիչ ատեն հալեր է։ Ուղեւորները կը պատմեն թէ Ինէպոլըի ճամբուն վրայ մէկ մեդր բարձրութեամբ ձիւն կայ։

— Տրապիզոնի մէջ գարունը սկսած է և կէսօրէն վերջը թեթեւ ջերմութիւն մըն ալ կը զգացուի։

— Կիրասոնի գիւղերէն մէկուն մօտ Մահմուտ անուն ջորեպան մը սառեր է ցուրտին սաստկութենէն։

— Իզմիրի մէջ օդերը անկանոն կ'երթան և երբեմն կ'անձրեւէ։

— Բէօթահիայէն մարտ 13 թուականով կը գրեն թէ առատ ձիւն կը տեղայ՝ փոթորիկով խառն։ Շատ տեղեր մէկ մեդրի հասած է ձիւնին բարձրութիւնը։ Շուկային շէնքերէն մէկ քանիին երդիքները փլեր են ձիւնին ծանրութենէն։ Ամէն կողմ սառած ըլլալով պողոտը ծառերը և պարտէզները վնասուած են։ Երկաթուղիի կառախումբը երեք ժամ յապաղեր է։

— Էնկիւրիէն մարտ 13 թուականով առնուած լուրերու նայելով, ցուրտը թէեւ մեղմացեր է, սակայն օդը ամպոտ է և ստէպ կ'անձրեւէ։

— Միտիլլիէն նոյն թուականով կը գրեն թէ երեք օր տեւող փոթորիկներ վնասներ պատճառեր են ծովի և ցամաքի վրայ. յետոյ որոտումով ու փայլատակումով յորդահոս անձրեւ տեղացեր է. քիչ վերջը օդերը բացուեր են։ Օդերու անկանոնութեան հետեւանքով ինֆլուէնցայի համաճարակ կը տիրէ։

— Հելլենական Բրոոսս անուն նաւը որ արմտիք բեռցած Նիքոլայէվէն կուգար Ճէնովա երթալու համար, ճամբան փոթորիկի բռնուելով մեծ դժուարութեամբ Գավաք ժամանեց և հոն կը դարմանէ իր վնասները։

— Մախսուսէի Ինէպոլը շոգենաւը և ուրիշ երեք շոգենաւեր, որոնք Սեւ ծով պիտի երթային, Գավաքի առջեւ սպասեր են փոթորիկին հետեւանքով։

— Տարտանէլէն մարտ 15 թուականով կը գրեն թէ փոթորիկները կը շարունակեն։ Անցեալ շաբթուն երկու օր անընդհատ ձիւներ է և ցուրտն ալ բաւական սաստիկ է։

— Պուքրէշի լրագիրները կ'ըսեն թէ Իպրաիլի և Կալացի մէջ ձիւն տեղացած է. այդ պատճառով թրամուէյներու երթեւեկութիւնը դադրեր է։ Իպրաիլի երկաթուղիին վրայ ալ կառախումբերու երթեւեկութիւնները դադրեր են ձիւնին հետեւանքով։ Ուրբաթ օրը Պուքրէշէն ճամբայ ելած ճեպընթաց կառախումբը ձիւներու մէջ մնալով չէ կրցած ճամբան շարունակել։ Դանուբ յորդելով շատ մը տեղեր ողողուեր են. անասուններու կորուստ ալ կայ։

ԹՈՒԶ ԵՒ ՉԱՄԻՉ. — Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ Լոնտոնէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, Անգլիոյ կառավարութիւնը որոշեր է այս տարի կարգ մը տուրքեր զեղչել և թէ այդ զեղչէն պիտի օգտուին նաեւ օսմ. երկիրներու չամիչները և թուզերը։ Անգլիոյ աղքատ դասակարգը որ շաքարի, չամիչի ու թուզի ամէնէն մեծ սպառողն է, խնդրեր է Անգլիոյ կառավարութենէն որ ատոնց մաքսերը զեղչուին։ Խնդիրը նկատողութեան առնուած ըլլալով, կը յուսացուի որ այդ մաքսերը՝ եօթը շիլին, ջնջուին և կամ երկու շիլին մաքսի ենթակայ ըլլան։

ՀԱՐԻՒՐԻՆ ՎԱԹՍՈՒՆ ՏՈԿՈՍ. — Մանասդըրի գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ Կարամըշի գայմագամը տեղեկագրեր է կուսակալութեան թէ մէկ քանի գիւղերու մէջ ոմանք հարիւրին վաթսուն տոկոսով դրամ փոխ կ'առնեն շահամոլներէ, որով հարկ եղածը ի գործ դրուեր է։ Կուսակալն ալ այդ մասին պէտք եղած հրամանները տուեր է։

ՄՆԹ-ԿԻՂԶԻԻ մէջ Նոթէնկ-Բլիւպը ընդարձակելու համար մօտը գտնուած ամարանոցը, որ տիկին Էլէնի Զօրիֆիի սեփականութիւնն է, կարասիներով 5000 ոսկիի գնուեցաւ նոյն հաստատութեան կողմէ։ Այդ երկու շէնքերը միացուելով, օթէլ մը ու ճաշարաններ պիտի կառուցուին։

ԱՆԱՏՈԼԸԻ երկաթուղիին 11րդ շաբթուան հասոյթը կիլոմէթրի համար սապէս եղաւ. — Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլօմէթր) 8,571 ֆր., անցեալ տարիէն 1,831 պակաս և միւս շաբաթներէն ալ 2,084 աւելի։ Էսկիշէհիր-Գոնեայի գիծ՝ (445 քիլօմէթր) 3,962, անցեալ տարիէն 1,384 պակաս և միւս շաբաթներէն ալ 154։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ մարտ 12էն 18 պատահած մահերու թիւն է 375, որոնց 3ը՝ հարսանիթէ, 2ը՝ կեղծմաշկէ, 1ը՝ ծաղկախտէ, 4ը՝ թիֆոյէ, 49ը՝ հիւծախտէ, 48ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսներն ալ զանազան ախտերէ։ Մահ պատահած թաղերը հետեւեալներն են. — Հարսանիք. — Ախոր Գաբու, Սկիւտար ու Պէյլէրպէյ՝ մէյմէկ։ Կեղծմաշկ՝ Ղալաթիա ու Թոփհանէ՝ մէյմէկ։ Ծաղկախտ՝ Ագսարայ՝ մէկ։ Թիֆօ՝ Սարըէնլ, Գատըգէօյ, Ճիպալի ու Ֆրանսական հիւանդանոց՝ մէյմէկ։ Հիւծախտ՝ Գատըգէօյ՝ չորս, Համիտիէ՝ գիւղ, Խոսրեւ փաշա, Սկիւտար, Բերա ու Թոփհանէ՝ 3ական, Խասքէօյ, Օրթաքէօյ, Եէնի Գաբու, Գասըմ փաշա, Ագսարայ ու Էյուպ՝ 2ական, Ուզուն Չարշը, Բ. Դրան շրջակայքը, Անատոլը Հիսար, Մոլլա Գիւրանի, Եէնի Գաբուի հիւանդանոց, Պէօյիւքտէրէ, Կէտիք Փաշա, Խասքէօյի հիւանդանոց, Բերայի քաղաքապետութեան հիւանդանոց, Արնաւուտքէօյ, Չէնկէլքէօյ, Գումգաբու, Թոփգաբու, Ս. Փրկչի հիւանդանոց, Գոճա Մուսթաֆա փաշա, Վանիքէօյ, և Ռուս Գաբան՝ մէյմէկ։

ԷՏՐԷՄԻՏԻ մեր թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ մարտ 19 թուականով. — «Դեռ օդերը չշտկուեցան. երկինք ամպամած, օդը կծու և անձրեւ կը տեղայ. այս այսպէս կը շարունակէ դեռ մինչեւ հիմա։ Շաբաթ գիշեր ժամ մէկին մօտ սկսաւ ուժգին ձիւն մը տեղալ, որ յետոյ փոխուեցաւ անձրեւի։ Վաճառականութիւն չկայ. ածուխին օխան 36 փարա և փայտի չէքին 54 ղրուշ է։ Ոչխարները թիթեռնիկի հիւանդութենէն բռնուած ըլլալով ⅔ը կը մեռնին, որով ոչխարի մսի հրապարակը միշտ բարձր է։ Օխան 8½ ղրուշ է. անցեալ տարի այս ատեն օխան 5 ղրուշ էր։»

ԳԱՌՆՈՒԿԻ ԳՈՂԵՐ. — Թաթավլացի երկու տղաք՝ Անկելի ու Վասիլ, առջի օրը, Գալաթան Գուլլուքի մէջ մսավաճառ Մէհմէտի խանութէն կախուած գառնուկ մը չորթելով փախան, բայց ձերբակալուեցան։ Էնիչէհրի մէջ Գարամանցի նպարավաճառի մը պիտի ծախէին այդ գառնուկը։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՐ. ԿՈՆԴԱԿ

Ստորեւ այս կոնդակը որով Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհաւորած է Գուզկունճուքի աւագերէց Տ. Կարապետ Ա. Քահանայ Սէթեանի քահանայական ձեռնադրութեան յիսնամեայ յոբելեանը։

ՄԱՂԱՔԻԱ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ՇՆՈՐՀԻՒ Ս. ՀՈԳՒՈՅՆ ԵՒ ԿԱՄՕՔ ԱԶԳԻՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Յաւէտ Սիրելւոյդ մերոյ, բազմավաստակ պաշտօնէիդ ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցւոյս, և արդիւնաշատ մշակիդ հոգեւոր այգւոյն, Գերյարգոյ Տեառն Կարապետի խաչակիր Աւագ քահանայի Սէթեան, Աւագերիցու Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ի Գուզկունճուք Վոսփորեան, և անդամակցի Պատ. Կրօն. Ժողովոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան, օրհնութեան ողջոյն ի Տէր խնդալ։

Ահա անկողմնակալ խնդութեամբ օր նուիրական, ահա բազմալեաղ կենացդ համդրուան ցանկալի, ահա լրացեալ նախանձելի շրջան յիսնեկի ամաց, յորէն յորում օծար ի յիւղ սրբութեան, և նուիրեցեր զանձնդ ի պաշտօն սեղանոյն Տեառն և ի սպասաւորութիւն Ժողովրդեանն Աստուծոյ։

Վաստակեցար անխոնջ, աշխատեցար անձանձրոյթ, ժրացար յամենայնի, նուիրեցար անկաշառ, քաջաբարեցար անաչառ, արժանացար Տերամբ, ճոխացար արդեամբք։ Ո՞չ ապաքէն վաստակողաց արժան է երբեմն հանգիստ, ընթերցողիդ չիցէ՞ պահ մի առնուլ դադար։ Եթէ առ վայր մի մարմինն տկար ոչ հետեւի հոգւոյն յօժար, մի՛ թալծիցիս, Սիրելիդ իմ, խրատունք են հանգիստ անձինդ անձինդ, համբերեա՛ սակաւուք, կազդուրեսցիս փութով, տակաւին առուրք են Քեզ արդեանց և բարեաց. մխիթարեսցին Քեւ Քոյինք, սփոփեսցին Քեւ զաւակքդ հոգւոյ, հրճուեսցի ի Քեզ Մայրն մեր Եկեղեցի, և խնդակից լիցի Քեզ յաւէտ, որ աղօթողն է և բարեմաղթու քաջողջութեան Սիրելութեանդ,

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿ.
ի17 Մարտի 1907 ընդ 498 համարաւ

ՅՈՎ. Ա. ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ԳՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Յովսէփ Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովը գումարուեցաւ երէկ առաւօտ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը, նախագահութեամբ Ն. Ամենապատուութեան։ Ներկայ անդամներն էին՝ Երէցեան Սրբազան, Տ. Մկրեան Հայրը, Տօքթ. Վ. Թորգոմեան էֆ. և Վահան էֆ. Խասեան։ Յանձնաժողովը նկատողութեան առաւ յառաջիկայ մրցման համար իրեն ներկայացուած երկասիրութիւնները որոնց թիւը կը հասնի վեցի։ Ասոնց հեղինակներն են՝ Գավրիկեան Վրդ. (Վիեննական Մխիթարեաններէն), Հ. Զիթճեան և Օ. Բարաղամեան (Վանէն), Թիւթիւնճեան (Սկիւտարէն) Ա. Ալպօյաճեան և Թուրեան, այս վերջինը գաւառային քաղաքէ մը։ Սոյն երկասիրութիւնները կը վերաբերին լեզուաբանական, տեղեկագրական, թատերական ու բանասիրական նիւթերու, և անոնց իւրաքանչիւրը մէյմէկ ձեռնհաս քննիչի յանձնել որոշուեցաւ։

Ասոնցմէ զատ, տասներեք երկասիրութիւններ ներկայացուած էին՝ Խուպէսէրեան կտակով հաստատուած մրցանակաբաշխութեան համար որ նոյնպէս Յով. Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովին իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուի։ Այս 13 երկասիրութիւններէն 8ը օսմաներէն լեզուի դասագիրքեր են և 5ը իրագիտութեան դասագիրքեր։ Յանձնաժողովը որոշեց ասոնց քննութիւնն ևս յանձնել երկու մասնագէտ քննիչներու։

ԱՐԵՒԱԳԱԼ

Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ կանուխ Մայր Եկեղեցի գնաց, նախագահելու ժամերգութեանց և Արեւագալի երգեցողութեանց, որոնք երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կը կատարուին մայր վարժարանի աշակերտներուն կողմէ, քաղցրանուագ ներդաշնակութեամբ։

Մայրաքաղաքիս միւս եկեղեցիներուն մէջ ևս, որոշեալ օրեր, Արեւագալի երգեցողութիւնք կը կատարուին մանաւանդ մարզուած դպիրներու կողմէ, երկսեռ հաւատացեալներու ներկայութեամբ որոնք բարեպաշտօրէն եկեղեցի կը դիմեն այս Մեծ Պահքի օրերուն։

ԻԶՄԻՐԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ստացանք Իզմիրի Նախորդ Ուսումնական Խորհուրդի 1903-1905 տարիներու տպագիր տեղեկագիրը, վաւերացուած Վիճակին Քաղ. և Գաւառ. Ժողովներէն, ուսկից կ'երեւայ թէ նորահաստատ մանկապարտէզը իր առաջին շրջանին մէջ ունեցած է 250 երկսեռ սաներ։ — Երկսեռ վարժարանին համար լրացուցիչ դասընթացք մը հաստատած է, 100 օսմ. ոսկի տարեկան նպաստով մը զոր Կարապետ էֆ. Ալնաւոր յատկացուցեր է կրթական գործին։ Մանչերու և աղջկանց բաժիններու ծրագրին վրայ կարեւոր յաւելումներ եղած են։ Բանգէտ Տիկիններէ և Օրիորդներէ Խնամակալութիւն մը կազմուեր է՝ պաշտօն ունենալով Ս. Հռիփսիմեանց վարժարանի ձեռագործի և կար ու ձեւի հսկողութիւնը կատարել։ — Ուսումն. Խորհուրդը, կրթասէրներու նպաստով, կարեւոր նորոգութիւններ կատարեր է վարժարաններու շէնքին վրայ։ — 1904-1905ին աշակերտներէն գանձուած թոշակներու գումարը եղած է 33,311.75 ղրշ. ընթացիկ դրամ, այս գումարին մէջ ըլլալով նաեւ աղքատիկ տղոց որդեգրութեան համար եղած նպաստները։ Այս տարեշրջանին, Իզմիրի ազգ. երկսեռ վարժարաններու պիւտճէին ընդհանուր գումարը կը հասնի 241,873.75 ղրշ.ի։ Տեղեկագիրը, որ զանազան մասերու բաժնուած՝ մանրամասն ծանօթութիւններ կը հաղորդէ վարժարանաց ուսումնական և նիւթական վիճակին, կրած բարեփոխումներուն վրայ եւայլն, ստորագրած են՝ Տօքթ. Ս. Թ. Թէրզեան էֆ. (ատենապետ), Վ. Գ. Պալապանեան էֆ. (ատենադպիր) և Հ. Յ. Շահինեան էֆ. (գանձապետ)։ Ամփոփ և յստակ համարատուութիւն մըն է որ կատարեալ գաղափար մը կուտայ Իզմիրի ազգ. վարժարաններուն վրայ, նախորդ երկու տարիներու միջոցին։

* * *

Ս. Պատրիարք Հայրը ցաւակցական քարթ մը ուղղեց Կրթական Նախարար Հաշիմ փաշայի, Ն. Վսեմութեան եղբօր՝ Ալի պէյի մահուան առթիւ։

— Մարաշի առաջն. նորընտիր տեղապահ Տ. Կորիւն վրդ. Եսայեան յառաջիկայ հինգշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքէս դէպ ի Մէրսին, ուրկէ Սիս պիտի ուղեւորի՝ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին ներկայանալու, և անկէ Մարաշ՝ իր պաշտօնատեղին երթալու համար։

— Նախորդ խմբագիր Տ. Զարմայր քհ. Կէօզիւբեան, իր քառասունքը լրացուցած ըլլալով, իր անդրանիկ պատարագը պիտի մատուցանէ յառաջիկայ շաբաթ Պէշիկթաշի Ս. Աստուածածին եկեղեցին, որուն վրայ քահանայ ձեռնադրուած է։

— Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը, յարգելով Փունճի արտօնատէր հանգուցեալ Հ. Ալաճաճեան էֆ.ի կողմէ հայ ժամլոյ մատուցուած բազմամեայ ծառայութիւնները, ձրիաբար կատարեր է յուղարկաւորութիւնը, ինչպէս նաեւ հանգուցեալոյն յիշատակին յարգանք մը ընծայելու համար ներկայ գտնուած են եպիսկոպոսներ, վարդապետներ ու քահանայական դասը։ Կ'արժէր գոհունակութեամբ շեշտել Թաղ. Խորհուրդի մը ու եկեղեցականութեան կողմէ հրապարակագրի մը դագաղին նուիրուած այս խնքնաբեր մեծարանքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, մարտ 31)

ՊԱՌՈՆ ԷՐԷՆԹԱԼ ՊԵՐԼԻՆ Կ'ԵՐԹԱՅ

ՎԻԵՆՆԱ, 30 մարտ. — Արտաքին գործոց Նախարար Պառոն Էրէնթալ մայիսի սկիզբը Պերլին պիտի երթայ Վիլհէլմ կայսեր ներկայանալու համար։ Ինչպէս կը յիշուի, Պառոն Էրէնթալ անցեալ տարի նոյեմբերի մէջ Բեդերսպուրկէ Վիեննա վերադարձին, Պերլին հանդիպած և Պիւլով իշխանին հետ տեսակցութիւն մը ունեցած էր և այդ ատեն Վիլհէլմ կայսրը Տօնաուշինկէն որսի գացած ըլլալով չէր կրցած տեսնուիլ Ն. Վեհափառութեան հետ։ Այն ատեն ըսուեցաւ արդէն թէ Պառոն Էրէնթալ յարմար առթիւ պիտի ներկայանար Վիլհէլմ կայսեր։ Մտադրուած այդ այցելութիւնն է որ տեղի պիտի ունենայ։ Վիլհէլմ կայսրը ապրիլի կէսին Հօմպուրկ պիտի երթայ հանգստանալու համար, և մայիսի սկիզբը Պերլին դառնալէն ետքը, պիտի ընդունի Պառոն Էրէնթալը։

ՌԱՊԱԼՈՅԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 30 մարտ. — Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Դիթթոնի այս առտու Սանդա Մէվէրայէ Ռաբալօ կ'երթայ՝ այցելելու համար Պիւլով իշխանի, և պետական երկու անձնաւորութիւնք այս իրիկուն պիտի տեսակցին։ Այս տեսակցութիւնը այնպիսի ատեն մը տեղի կ'ունենայ որ զինաթափութեան խնդիրը կայ և հաւանական չէ որ երկու դիւանագէտները կարծեաց փոխանակութիւն մը չընեն այդ խնդրոյն վրայ։ Այս պատճառաւ քաղաքական աշխարհի հայեացքն այս պահուս ուղղուած է Րիվիէրա տի Լէվանդէի փոքր քաղաքին վրայ։

Կառավարութիւններն զբաղեցնող խնդիրներուն մէջ առաջին տեղը կը բռնէ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդը. ուստի անտարակոյս չկայ թէ երկու քաղաքագէտներուն տեսակցութեան գլխաւորագոյն առարկան ալ այդ պիտի ըլլայ։ Յայտնի է թէ Անգլիոյ վարչապետը՝ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պաննըրմէն հանրութեան առջեւ խոստացած է սպառազինութեանց խնդիրը Դեսպանախորհուրդին առջեւ բերել։ Կ'երեւի թէ այդպէս կ'ուզէ ազատական կուսակցութիւնը, որ ծովային սպառազինութիւնները բաւական տարիներու համար կրճատել։ Միւս կողմէ Գերմանիոյ մէջ այս խնդիրը դեռ բանակցութեան դրուելու չափ հասունցած չեն համարեր, և կ'ըսեն թէ ապարդիւն, չըսենք վտանգաւոր, պիտի ըլլայ այդ խնդիրը Դեսպանախորհուրդին օրակարգին մէջ անցընելը։ Պիւլով իշխանը և Պառոն Էրէնթալ կատարելապէս համակարծիք են այս կէտին վրայ, և Ռուսիա ալ շատ չուզեր որ սպառազինութեան խնդիրը բանակցութեան դրուի Դեսպանախորհուրդին մէջ։ Թէպէտ Իտալիա ևս կատարելապէս համակիր չէ զինաթափութեան գաղափարին կամ թէ մտադիր չերեւիր կրճատել իր սպառազինութիւնները, բայց նախարար Պ. Դիթթոնի դեռ քիչ առաջ Երեսփ. Ժողովին մէջ բուռն ճառով համակրութիւն յայտնեց Քէմպպէլ-Պէնըրմէնի նպատակներուն, և դեռ երէկ Հռոմէն կէս-պաշտօնական կերպով ծանուցուեցաւ թէ Իտալիա հրահանգ ղրկած է Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ իտալական պատուիրակին՝ պաշտպանել Անգլիոյ թելադրութիւնը։

Հիմա որ կարծիքներու այս հակասականութիւնը կայ, խնդիր է թէ զինաթափութեան առաջարկը Դեսպանախորհուրդին ծրագրին մէջ պիտի դրուի՞, և որ աւելին է, մի՛ գուցէ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին գումարումը յետաձգուի անպայման կերպով, քանի որ տէրութեանց ամէնքն ալ ապահով չեն թէ ի՛նչ արդիւնք պիտի ունենան բանակցութիւնները, և թէ կարելի է որ բուռն վիճաբանութիւններ ծագին զինաթափութեան առաջարկին մը պէս միջազգային քաղաքականութեան կենսական խնդրոյ վրայ։ Խնդիրն այն է թէ Անգլիա Ռուսիոյ ընել պիտի տայ զինաթափութեան առաջարկը, և Ռուսիա, որ Դեսպանախորհուրդին պարտաւորութեանց վրայ ծրագիր մը ներկայացուց տէրութեանց, չուզեր որ այդ ծրագրին մէջ այնպիսի կէտ մը գտնուի ուրկէ տէրութիւններէն մին կամ միւսը ինքզինքը վնասուած կամ արգիլուած տեսնէ իր նպատակներուն մէջ։

Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ այնպիսի խնդիրներու վրայ պիտի խօսուի միայն, որոնց վրայ արդէն ասկէ առաջ սկզբունքաւոր համաձայնութիւն մը գոյացած է. և տէրութեանց մեծ մասն յարմար կը գտնեն որ սպառազինութեան խնդրոյն վրայ համաձայնութիւն մը գոյանալէն ետքը գումարուի Դեսպանախորհուրդը։ Ուստի, այս խնդիրը, Ռաբալոյի տեսակցութեան առարկայ պիտի ըլլայ անշուշտ, և հաւանական է որ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին վիճակի, մէկ կողմէն Գերմանիոյ և Աւստրիա-Հունգարիոյ, և միւս կողմէն Անգլիոյ, ինչպէս նաեւ Ամերիկայի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու պարտաւորութիւնը։ Կ'երեւի թէ Ամերիկա համակարծիք է Անգլիոյ։ Ֆրանսայի բռնելիք ընթացքն ալ կարեւոր է, վասն զի այս ալ նոյնպէս արդի կացութեան մէջ տրամադիր չերեւար նուազեցնել իր բանակին արդի ուժը։ Ֆրանսա Անգլիոյ հետ ունեցած համաձայնութեան հետեւանքով կրնայ ըլլալ որ ինքն ալ Իտալիոյ պէս իրաւախոհութեամբ գործէ այս խնդրոյ մէջ և Ռուսիա թերեւս աջակցի իրեն։ Հետեւաբար, Ռաբալոյի տեսակցութիւնը նախադուռը կը համարուի Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին, ուրկէ պիտի անցնին դիւանագէտները Լա Հէ երթալէ առաջ, որպէս զի հոն ապարդիւն, չըսենք դառնացուցիչ վիճաբանութիւններ տեղի չունենան։

ՀՌՈՄ, մարտ 30. — Պ. Դիթթոնի, իր դիւանապետին Պալլօթի մարքիզին և երկու քարտուղարներուն հետ այս առտու Ռաբալօ գնաց։ Տեսակցութեան քաղաքական կարեւորութիւնը ցուցնելու համար երէկ իրիկուն և այս առտու գրեթէ համեմատ երկու զեկոյցներ երեւցան Տրիպիւնա և Բօբօլօ Ռօմանօ լրագիրներուն մէջ, որոնցմէ կ'երեւի թէ Գերմանիա և Իտալիա համաձայնած են Մարոքի, նաեւ զինաթափութեան խնդրոյն մէջ։ Զինաթափութեան խնդրոյն համար Երեսփ. Ժողովի 1906 յունիս 14ի նիստին մէջ Պ. Դիթթոնի պատասխանելով Պրիւնիալդիի առաջարկին, ըսած էր թէ Իտալիա համակիր է խաղաղութեան և զինաթափութեան մասին Անգլիոյ կառավարութեան ջանքերուն։ Շատեր կ'առարկեն թէ հակասութիւն կայ այդ զեկոյցներուն մէջ, քանի որ հիմա արտաքին գործոց պաշտօնատան քաղաքական դիւանը կը ծանուցանէ թէ Գերմանիա և Իտալիա կատարեալ համաձայնութեամբ պիտի գործեն Դեսպանախորհուրդին մէջ։ Բայց հակասութիւն չկայ։ Պ. Դիթթոնի յայտարարեց այն ատեն թէ Անգլիոյ կառավարութեան վեհանձնական ջանքերը գոհունակութիւն կը պատճառեն Իտալիոյ մէջ և Իտալիոյ կառավարութիւնը ուժգնապէս պիտի պաշտպանէ այդ ջանքերը Դեսպանախորհուրդին մէջ։ Բայց Նախարարն աւելցուցած էր թէ այս մասին զեղծման կամ անիրաւութեան դէմ երաշխաւորութիւն չգտնուելուն համար ընդհանուր զինաթափութեան խնդիրը դեռ բաւական ատեն լոկ փափաք մը պիտի մնայ։ Նախարարին այս խօսքը բանալին է Իտալիոյ քաղաքականութեան յայտնութեան։ Զինաթափութեան խնդրոյն մէջ Իտալիա պատրաստ է աջակցիլ Անգլիոյ, եթէ Եւրոպական դիւանագիտութիւնն յաջողի խաղաղութիւնն իրապէս երաշխաւորող ձեւի մը վրայ համաձայնիլ։ Մինչեւ որ այդ ձեւը չգտնուի, և այդ մասին զեղծման կամ անիրաւութեան դէմ ապահով երաշխաւորութիւն չգտնուի, և զինաթափութեան առաջարկը փոխանակ խաղաղութեան ծառայելու, տէրութեան մը շահերն ու գործունէութիւնները ուրիշներուն դէմ գործելու ծառայէր, Իտալիա չպիտի հաւանի որ զինաթափութեան խնդիրն ընդունուի Դեսպանախորհուրդին ծրագրին մէջ։ Ուրիշ բառով, Իտալիա իր վերապահումը պիտի յարմարցնէ ուրիշ տէրութեանց, և բնականաբար Գերմանիոյ վերապահումին։ Իտալիոյ քաղաքականութիւնը գաղտնի նպատակներ չի մտածեր իր մէջ, և չպիտի հետեւի այն շահերուն որ երկրին պատուոյ խաղաղութեան չեն համապատասխաներ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 1 ապրիլ. — Հունգարիոյ Նախարարապետ Տօքթ. Վէքէրլէի հրաժարականը խիստ հաւանական է, վասն զի Հունգարիա դժուարահաճ ընթացքի մը կը հետեւի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան վերաբերեալ խնդրոց մասին։ Տք. Վէքէրլէի և իր պաշտօնակիցներուն միջեւ եղած կարծիքի անհամաձայնութիւնը շատ կը դժուարացնէ Տօքթ. Վէքէրլէի կացութիւնը։ Կ'ըսուի թէ Աւստրիոյ նախարարապետ Պառոն Պէք ալ պիտի հրաժարի, սակայն այդ լուրը նուազ հաւանական է. այսու հանդերձ Աւստրիոյ Դահլիճին մէջ ալ կարծիքի անհամաձայնութիւններ կան։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ռուսիա տակաւին չընդունեց Անգլիոյ առաջարկութիւնը՝ սպառազինութեանց սահմանափակման մասին։

ՀՌՈՄ. — Քորրիէրէ Տէլլա Սէրա կը հրատարակէ Ռաբալոյի մէջ իր թղթակիցներէն մէկուն տեսակցութիւնը պետական մարդու մը հետ՝ սպառազինութեանց սահմանափակման խնդրոյն վրայ։ Անկէ կը հետեւցնէ թէ Ֆրանսա ու Գերմանիա համակարծիք չեն սպառազինութեանց սահմանափակումին։ Անգլիա ու Ռուսիա տակաւին վարանոտ, սակայն աւելի համակարծիք չեն։ Իտալիոյ մասին պէտք է նկատողութեան առնել արտաքին գործոց նախարար Պ. Դիթթոնիի յայտարարութիւնները Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ՝ 1905 Յունիսին։

ԹՈՒՆԻՏՈՍ. — Անգլիական Վիքթորիա շոգենաւը, որ խրած էր, ազատուեցաւ և Պիրէոն տարուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ. — Մոնսէնեէօռ Մոնդանեինիի թուղթերուն երկրորդ մասը գնահատումներ կը պարունակէ կարգ մը եպիսկոպոսներու մասին։ Վեր կը հանէ վէճ մը Ֆրանսայի կառավարութեան եւ Վատիկանի միջեւ՝ երեք եպիսկոպոսներու անուանմանը մասին, զոր Ֆրանսայի կառավարութիւնը ներկայացուց և Պապը մերժեց։ Օտար շատ մը դիւանագէտներ կը ցաւին Ֆրանսայի կրօնական կացութեանը վրայ, որ արդիւնք է կարգ մը քաղաքական անձանց ընթացքին՝ Վատիկանի հանդէպ, որ միշտ բարեացակամ է, և որ քաղաքավարական յարաբերութիւններ ունի նոյն իսկ Պառոն տը Ռօչիլտի հետ և որ չէ վարանած ցաւակցական հեռագիր մը ուղղել՝ հայրը մեռած պահուն։

— Պապական նուիրակութեան թուղթերուն գրաւման գալով, կ'ըսուի թէ Աւստրիոյ դեսպանին նախապէս լուր տուեր է այդ մասին։

ՓԱՐԻԶ. — Կը հաստատուի թէ Ֆրանսական անձնաւորութիւններ, մանաւանդ ազնուականներէն, իբրապէս ձեռնարկներ ըրած են Վատիկանի մօտ, ըսելով որ Ֆրանսայի կառավարութիւնը արտօնած է զիրենք, բայց Պապը մերժեր է բանակցութեան մտնել, քանի որ իրենց պաշտօնը հաստատող ապացոյց մը չկար։ Տիկին Էմիլ Զօլա դեր մը կատարեր է այդ գործին մէջ։

ՓԱՐԻԶ. — Էտուարտ թագաւորը՝ Թուլոնի մէջ, շաբաթ օրը այցելեց Եէնա զրահաւորը։

— Պերլինի Ֆրանսական նոր դեսպան Պ. Ժիւլ Քամպոն իրիկունը Պերլին պիտի ժամանէ։ Հետեւեալ օրը իր յանձնարարագիրները պիտի ներկայացնէ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ֆրանսական դեսպանը պաշտօնապէս ներկայ պիտի գտնուի Լամստորֆ կոմսին յուղարկաւորութեան։

ՀՌՈՄ. — Սթէֆանի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Իտալիոյ գանձային նախարարը ծրագիր մը կը պատրաստէ՝ պետութեան երաշխաւորած երկաթուղիի արժեթուղթերուն գնման համար։

ԼՈՆՏՈՆ. — Սըր Հէնրի Էլիըթ, անգլիական նախկին դեսպան Կ. Պոլսոյ (1867-1877) այսօր մեռաւ։ Իննսուն տարեկան էր։

ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ
ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐԸ ՄԻ ԿԱՏԱՐԷՔ
ԱՌԱՆՑ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՏԱԼՈՒ
ԹԻՐԻՆԿԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ

Ուր կը գտնուի դեռ նոր հասած մթերք մը պատրաստ զգեստեղէններու և պոնէթըրիի վերաբերեալ ապրանաց՝ այրերու, կիներու և տղոց յատուկ։ Նաեւ նոյն վաճառատան մէջ կան շապկեղէն, ճերմակեղէն, փողկապ, պերճանքի և ճամբորդութեան առարկաներ, անուշահոտութիւններ, գոհարեղէն, մարզանքի առարկաներ, գլխարկներ, պօտիններ, ձեռնոցներ, հովանոցներ, գաւազաններ, գօտիներ։

Նորաձեւութիւն.—Վայելչութիւն.—
Բացառիկ կերպով աժան գիներ։
ԻՐԱԿԱՆ ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ Մարտ 20/2 Ապրիլ

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Փ.Կ.	Օ. Ո.	101 25
» » » ժամը 7էն Փ.Կ.	»	101 22
Պուճէի Երկաթուղի	Ֆր.	148 5/8
» » ժամը 7էն	»	148 3/4
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	459 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	528 —
» » » Բ. սերի	»	526 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 37
Շիրքէթի Խայրիէ	»	42 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 90
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 80
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		10 95
» ժուիսանս		6 10
» պարտաթուղթ		482 —
Թրամուէյ	Ֆր.	62 —
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.		368 —
Պալիա Քարա Այտըն		707 —
Միթիլլի պանքա	Օ. Ո.	6 25
Սալոնիքի պանքա		175 —
Մէրսին Ատանա պարտթ.	Ա. Ո.	16 75
Փարատաւ առանձնաշնորհեալ		121 —
» սովորական		117 —
» 5 պարտաթուղթ		88 —
Քարափ Իզմիրի		596 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %		262 —
Հելլենական պարգեւաւոր թուղթ		435 —
» » »	Օ. Ո.	4 06
Լաւրիոմ	Ֆր.	93 —
Զալթըրը	»	39 —

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	110 5/16
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 96¼
Վիէննայի » »	Քուրոն	21 97
Պերլինի » »	Մարք	18 63

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	Ղշ.	110 12
Ֆրանսական »	»	87 11
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բօլ Էմբէրիալ	»	91 00
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 36
Արծաթ մանրուք	»	105 —
Մէթալիք	»	100 20
Բուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 30 Մարտ

Միացեալ Օսմ. պարտթ.) բաց.	Ա. Ո.	93 45
) գոց.	»	93 55
Պուճէի երկաթուղի	Ֆր.	148 75
Թրամուէյ	»	63 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	694 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	448 —
Պալիա Քարա Այտըն	»	707 —
Օսմ. Մաքսատուն	»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	94 72
Քրէտի Լիոնէ	»	1172 —
Ռուսական 5 %	»	88 05
Իտալական Ռանթ	»	102 30
Սպանիական արտաքին	»	94 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 295
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի	»	3 ½

ՊԵՐԼԻՆ, 30 Մարտ

Օսմ. միացեալ		93 60
Ռուսական 4 % 1902	մարք	— —
Պուճէի երկաթուղի	»	141 20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամսուան	»	20 260
Դրամազեղչ	»	7 —

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Մարտ

Պուճէի երկաթուղի	քուրոն	182 —
Վիէննայի Պանք Ֆէրայն	»	560 —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 75
» Լոնտոնի վրայ	»	242 —
Ռուսական 5 % 1906	»	84 —
Օսմ. Ռէժի	»	— —

Մ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԱՄԷՆԷՆ ԴԻՒՐԻՆ
ԱՄԷՆԷՆ ԽՆԱՄԵԱԼ
ԱՄԷՆԷՆ ՆՈՐ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԴԻ ՀԱՅԵՐԷՆԻ
ԼՈՅՍ ԱՇԽԱՐՀ ՏԵՍԱՒ
Գին 5 ղրուշ

Կեդրոնատեղի՝ 47, Պապը Ալի Ճատտէսի
նաեւ գրավաճառներու քով։

Այս գործնական և մեթոտիկ Քերականութիւնը ձօնուած է Աշխարհաբարի Քերականութեան Հիմնադիր Հ. Ա. Վ. Այտընեանի յիշատակին։ 5—1

PURGEN

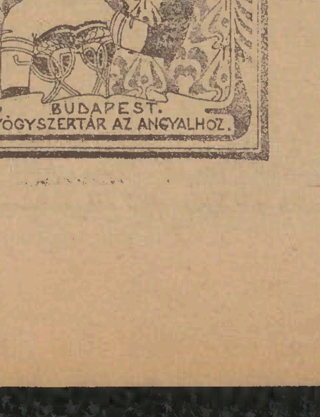

ԲՈՒՐԺԷՆ
ԻՏԷԱԼ ՆՈՐ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

ԲՈՒՐԺԷՆ լաւագոյն, ամէնէն հաճելի և ազդեցիկ մաքրողականն է։ Իր պզտիկէ՝ բոլորով ընտիր շաքարեղէնի մը կը նմանի։ Մեծ քանակութեամբ առնուած պարագային իսկ անվնաս է և խիթ չի պատճառեր։ Կը բուժէ պնդութիւնը, արիւներութիւնը, արեան համախռնումը, գիրութիւնը, եւայլն։ Կը ծախուի գլխաւոր դեղարաններու և դեղավաճառատանց մէջ։ Իսկական տուփերը պահանջելու է։

Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
Պ. ԺԱՔ ԻՆՍԵԼՊԵՐԿ
Պոլիս, Բիւյիւք Ալպաս էֆ. խան, թիւ 6. 50—16

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՄԱՐՏ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԸ

80 ղրուշ շահող թիւեր

224
244
545
1014
1032
1252
1512
1700
1949
2014
2066
2119
2209
2606
3093
3159
3171
3652
3991
4150
4410
4505
4581
5173
5400
5451
5905
6152
6399
7289
7433
7681
7977
8094
8481
9001
9011
9174
9225
9393
9634
10587
11014
11060
11211
11574
11655
11750
12192
12266
12330
12344
12576
12773
13542

13647
13710
14209
14541
14595
14808
15187
15212
15547
15752
16194
16327
17094
17229
17589
17673
17829
17939
18482
18575
18933
19050
19556
19767
19771
20570
20760
20800
20849
20899
21032
21078
21501
21800
21846
21996
22063
22129
23144
23761
24368
24497
24758
25071
25329
25342
25682
27227
27579
27949
27951
29038
29150
29274
29727

30639
30828
31657
31817
32365
32640
33385
33535
33756
33798
33815
33928
34228
34356
35194
35382
35775
35803
36084
36334
36563
36703
36763
37624
37882
38037
38677
38791
38951
39041
39994
40134
40574
40614
40893
41652
41704
41746
41893
42381
42462
42670
43310
44114
44208
44273
45004
45274
45648
45728
46307
46311
46337
46389
46408

46561
47402
47415
47796
48262
48295
48338
48649
48694
49205
49346
49381
49804
50003
50209
50484
50703
50976
51191
51236
51957
52575
52669
52795
52965
53494
53683
54044
54203
54279
54653
54753
55241
55284
55813
56005
56087
56103
56489
56542
56556
56637
56875
56908
57007
57103
57114
57205
57299
57524
58454
58517
58603
58677
58947

59207
59315
59626
60041
60161
60215
60599
61358
61603
61826
61955
62103
62195
62220
62479
62950
63082
63859
64054
64234
64392
64520
64552
65048
65261
65446
65560
65952
66033
665 6
66549
66725
67368
67406
67486
68228
68581
69504
69708
70510
70635
70710
70850
71127
71143
71206
71604
71740
71946
72286
72436
72544
72580
72857
72991

73003
73316
73760
74241
74364
74542
75146
75163
75270
75585
75672
75764
75872
75906
75993
76181
76209
76465
77309
77849
77967
78467
78532
79273
79283
80183
80306
80652
80806
81232
81447
81984
82314
82373
83765
84118
84225
84305
84362
84486
84553
85265
85403
86564
86662
86727
87265
87299
87377
87844
87864
87967
88897
890 4
89207

89378
89460
89685
89696
89837
89946
89968
90486
90531
90854
91119
91140
91716
92171
92273
92371
93350
94017
94035
9 113
94147
94415
94812
95014
95574
95883
96480
96541
96646
97697
97720
98098
98745
98970
99211
9937
100158
100277
100289
100811
100929
100986
101145
101203
101450
102142
102168
102212
102508
102600
102889
102920
103159
103304
103322

103490
103675
105013
105219
105564
105589
105859
105871
106274
106335
106435
106636
106739
107580
107606
107611
107716
108048
108640
108955
109076
109418
109603
109924
110262
110670
110812
110918
110997
111002
111168
111219
111371
111848
112025
112040
11 279
11 524
112567
11 820
112865
113205
113324
113426
113727
114237
114885
115327
115938
116332
116451
116545
116625
116644
116955

118241
118 91
118335
118469
118704
118893
120226
120239
120469
120829
120912
121202
121330
121404
121628
121936
122081
122274
122331
122451
123570
123927
124461
124790
124925
125356
125897
125971
126858
127437
127626
128172
128251
128435
129101
129158
129361
129789
129871
129974
130090
130744
130900
131989
132031
13 303
132511
132576
132962
133043
133259
133415
133476
133511
134035

134217
134457
134479
134579
134801
134869
135793
135846
135945
136391
136533
137018
13 161
137335
137355
137548
137628
138757
138832
138985
139086
139189
139256
139436
139775
140429
141026
141035
141232
141464
141801
141843
142050
142205
142277
142634
142654
143384
143394
143552
143766
144032
144164
144594
144633
145572
145900
146065
146581
146687
147126
147310
147535
147835
147916

147958
148582
148722
148991
149098
149572
149710
149757
149816
149825
150506
150658
150778
150864
151352
151749
152328
152845
153801
153908
154179
154477
155009
155102
155263
155440
155694
155794
155971
156166
156199
156394
156802
156873
157043
157185
157359
157920
158138
158472
159286
159545
159948
160299
160671
160777
160860
160958
161244
161251
161425
161638
161713
161978
162307

162396
162495
162697
162797
163585
163745
163942
164564
164605
164726
164756
164920
165211
165433
165690
165697
166139
166643
167010
167331
167394
168097
168265
168288
168466
169757
169832
170185
170277
170304
170721
170896
171180
171885
172083
172244
172306
172725
172935
172955
173169
173444
173767
173795
174391

Շար.

“ԱՏԼԷՐ„
Առաջին գիրէն մինչեւ վերջին
գիրը ընթեռնլի գրուած

ADLER
Adler

ԳՐԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ
ԱՏԼԷՐ

շնորհիւ իր ունեցած կատարելագործութեանց, պարզութեան և հաստատուն շինուածքին, քիչ ատենի մէջ, առաջնակարգ տեղ մը գրաւած է գրելու մեքենաներուն մէջ, և մեր յաճախորդներու ամենամեծ գովասանքներուն կ'արժանանայ ամէն օր։

1906Ի ՄԻԼԱՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ
ՄԻԱԿ ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ
1906Ի ԱՄՍԹԵՐՏԱՄԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ
ՈՍԿԻ ՇՔԱԴՐԱՄ

«ԱՏԼԷՐ» գրելու մեքենային ամենէն ցայտուն յատկութիւնները

Տոկունութիւն, դիւրուսոյց մեթոտ, նորոգման դիւրութիւն, գրի ընթեռնլիութիւն, մաքուր գիր, բառերու և տողամէջերու կանոնաւորութիւն, պատճէններու նմանութիւն, վայելուչ ձեւ, արագութիւն, լաւ տպագրութիւն, գրերու մաքրութիւն, ստեղնաշարի պարզութիւն, գրերու ձոյլութիւն, այլայլ ստեղնաշարեր, գիրեր փոխելու միջոցներ, թուղթի գլաններ, թապիւլաթէօր, թուղթի կանոնաւոր յառաջացում, եւայլն եւայլն։

Միակ գործակալ եւ ներկայացուցիչ
Ֆ. ՈՒԻԼՀ. ՈՒԻՆՔԼԷՐ
Թիւթ. — Կ. Պոլիս

10—2

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒԻՍԹՕՖԼ
ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
56, Ռիւ տը Պօնտի
Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

ՊՍ. ՀԱՆՋԵԼ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐՔԱՆ,
Եւ Գուիսթօֆլ անունը ամբողջ գրերով

Կ'ըլլին արծաթազօծուած բոլոր առարկաները
Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ՝ գլխաւոր վաճառատանց մէջ 18—13

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սէլանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վոլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէա եւ Քանտիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխն և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուըններ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խուցեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ձեւ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանով	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ » »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 ղրուշ ոսկեդրամ։ 50—47

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Մարտ
Գշ. 20|2 Իզմիր, Պիրէօ, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ ու Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւին հետ։
Գշ. 20|2 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասունտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 21|3 Սեւաստապոլ ժամը 10ին։
Եշ. 22|4 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Ղրիմ-Կովկաս, Ղրիմ, Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ. 22|4 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։
Ուր. 23|6 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 24|7 Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։
50—22

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—26 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2|14 եւ 320 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըլ խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պաղչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սաաօֆ, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պաղչէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Պ. Ս. Այվէզօղլու, Եմին-Էօնիւ, Պաղչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս չուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մոտա ճատտէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ս. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտորոս Իօաննիտէս, նաւակայան մօտ։
Շիշլի, Մ. Ի. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիլեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Բ. Սամարիթա։
Մեծ Կղզի, Բէտուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 342 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը Պոյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց. Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Ծիւզ Օղլուի տունը։ 16 50—19

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Սլէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Սիբիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2377	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէրս	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պօրոտինօ	1264	Էգգօ	3464	Իտահօ	5 40	Նէրօ	1033	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճինօ	1080	Օհիօ	4100	Թօքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրաթօ	841	Քէլսօ	1053	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1058	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Բիածօ	3329	Վէլինկթըն	239
Սօլթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1645	Ռինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գօլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօմէօ	1789	Քորօ	
Գօրսօ	895	Կրանօ	1695	Մարէնկօ	1 73	Ռոզաքիա	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Վասքօ շոգենաւը, Նաւապետ Հօրնքէսըլ։
Ալիէրօ շոգենաւը, Նաւապետ Միք։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—41

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ ամէն անոնց, որոնք կը փափաքին Պրուսայի Շերամարուծական վարժարանին դասախօսութեանց հետեւիլ, թէ նոյն վարժարանին դասերը պիտի սկսին 1907 մարտ 24ին (Հ. Տ.)։ Ընդունելութեան պայմաններն են հետեւեալները.—Աշակերտիլ փափաքողները պէտք է առնուազն 17 տարու ըլլան։ Տարիքի մասին ոև է գիջողութիւն չըլլար։ Մուտքի քննութիւնը սա նիւթերուն վրայ պիտի կատարուի. 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներէն մէկուն գրաւոր ծանօթութիւն։ Քննութիւնները թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Աշակերտիլ փափաքողները, վերոյիշեալ թուականէն առաջ, պարտին իրենց խնդրանքն ուղղել Շերամարուծական վարժարանին Տնօրէնին և վերաբացման օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ ունենալով ծննդեան վկայագրին պատճէնը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուաստի վկայական մը։ 24—20

3/16 յուն. 1907

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն քուրոնի չափ:

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Երեսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վիէնըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւոր ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով

3 օր 100– 150 ոսկի գումարի համար
5 » 151– 200 » » »
10 » 201– 500 » » »
15 » 501–1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » »

Վիէնըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ աւանդողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վիէնըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին զատ Վինըր Պանք Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններով

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա ԿԱՐԳԻ	Բ ԿԱՐԳԻ
Լէօն	Նոյզօրիս
Մեմֆիս	Էմէյսիս
Ռաֆայէլ	Պուզիրիս
Թէյպօր	Մեքրիս
Նարդոս	Ֆոյնիքս
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար առանձնարան ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թիւով ճամբորդներ կ'առնեն բայց առանձնարան չունին։ Սակերն են Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուիթոլ խան, Պաղչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—2 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերութ.
Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը
Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Օսմանիէ շոգենաւը կիրակի, 31 մարտ (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 2 ապրիլ 1907 (Ը. Ե) կէսօրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոն։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (82)

ԼԻԱՆ-ՆԷՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ՏԱՐԱԳՐՈՒՄ ՄԸ

Բիէր եթէ յաջողէր իսկ մոռնալ իր տարփանքը, յաջորդաբար իրեն ղրկուած նամակները անգթօրէն պիտի արթնցնէին իր յիշատակները։ Երկու սիրահարները չէին լքած իրենց եղբայրը։ Հեռագրի ձեւով խմբագրուած նամակներ, պատկերազարդ քարթեր իրարու կը յաջորդէին անընդհատ։ Բիէրի ստացած նամակներուն մէջ ի յայտ կուգային Լէնօրի ու Ռօմէնի տարփանքը և յաղթական ուրախութիւնը, այնպէս որ խեղճ տարագիրը ցաւագին նախանձի մը մատնուած էր։

«Անոնց նամակները կը սպաննեն զիս՛, կը խորհէր Բիէր։ Ուրեմն ի՛նչ օգուտ ունեցաւ տունէն հեռանալս, քանի որ այդ նամակները տակաւ կ'արթնցնեն իմ վիշտերս... Ա՜հ, եթէ կարենայի անհետանալ ու մեռած նկատուիլ անոնց կողմէ, մինչեւ որ բուժումիս համար անհրաժեշտ եղող ժամանակն անցնի, ենթադրելով որ կարելի ըլլար այդ բանը... Իրաւ է որ մեծ վիշտ պիտի զգան անոնք, բայց ատիկա շատ աննշան պիտի ըլլայ իմ ունեցած տառապանքներուս քով։ Ի՞նչ վիշտ պիտի կրնայ անհետացնել սիրային այդպիսի արբշռանք մը»։

Այդ գաղափարը յամրօրէն ուռճացաւ Բիէրի մտքին մէջ։ Սէրիսօլէ հասած նամակներուն հետեւանօք, որոնք սիրային տագնապի մը կը մատնէին զինքը, տակաւ կ'արմատանար մտքին մէջ։

Երբ Լէնօր իր յղութեան լուրը ծանոյց, նախ տարտամօրէն յղացած գաղափարը բացորոշ ծրագրի մը ձեւն առաւ Բիէրի մտքին մէջ, թէեւ չհամարձակեցաւ իսկոյն իրագործել զայն։

«Կարելի՞ է գուշակել, կը խորհէր Բիէր, թէ ի՛նչ կնճռոտութիւններ առաջ պիտի գան ծննդաբերութեան մը միջոցին, և թէ ամէնէն կայտառ կինը ի՛նչպէս պիտի տոկայ այդ ծանրակշիռ պարագային մէջ։ Չեմ ուզեր որ եղբայրս իմ օգնութենէս զուրկ մնայ, եթէ երբեք պէտք ունի իմ գործիս։ Այս պարագային՝ պէտք է իմ նախանձու զգացումս զսպել և բոլորովին մոռնալ սէրս»։

Բիէրի վախերը չիրականացան։ Հեռագիր մը ստացաւ՝ փոքրիկն Տիանի բարեբաստիկ ծնունդը աւետող։

Այդ անունը, զոր կրած էր Բիէրի ու Ռօմէնի մայրը, հեռաւոր յիշատակներ քերթեց բժիշկին մէջ և արցունքներ թափել տուաւ անոր։ Իր քաղցր ու գուրգուրալից մանկութիւնը աչքերուն առջեւ պատկերացաւ։ Մօրը սիրելի ուրուականը տեսաւ նորէն և խօսեցաւ անոր հետ, իբր թէ իրենց միջեւ չգտնուէր մահուան ու կեանքի անջրպետը։ Բիէր կ'ըսէր.

«Սիրելի մայր, կը տեսնես որ Ռօմէն երջանիկ է հիմա, որուն վրայ հսկել կը խնդրէիր ինէ, այս աշխարհէ հրաժեշտ տուած միջոցիդ։ Այն կինը, զոր սիրեցի ես ալ կը պաշտենք, իր ամուսինը դարձած է հիմա, զաւակի մըն ալ ծնունդ տալով, որ անշուշտ Լէնօրի պէս գեղանի և քեզի նման բարի պիտի ըլլայ։ Եղբայրս բացարձակապէս ու կատարելապէս երջանիկ է։ Նորածինը անոր ուրախութեանց աղբիւր պիտի ըլլայ և պիտի լեցնէ այն պարապը զոր պիտի ձգեմ իմ անհետացումովս։ Այո՛, անհետ պիտի ըլլամ, լաւագոյն կերպով պայքարելու համար ինէ աւելի աւելի զօրաւոր սիրոյ մը դէմ... Հաւանութիւն կը յայտնես ու կը մեղքնաս զիս, սիրեցեալ մայր, այնպէս չէ՞։ Զաւկիդ օգնէ որ բուժուի իր սէրէն, եթէ բան մը պիտի ընես անոր համար։ Որքա՛ն ուրախութեամբ պիտի դառնամ Սէրիսօլ, սիրտս հանդարտելուն պէս... Ամիսներով թերեւս տարիներով կենդանութեան նշան չցուցնել զիս ամէնէն աւելի շահագրգռող էակներուն՝ աւելի անգութ բան մը պիտի ըլլայ ինծի պէս մենաւոր մէկու մը համար, բաղդատմամբ այն վիշտին որ իմ լռութիւնս պիտի պատճառէ անոնց։ Մնաց որ պէտք է այդպէս ըլլայ, ինչպէս կը տեսնես։ Միակ դարմանն է անոնցմէ հրաժարիլը։ Այդ լիակատար երջանկութիւնը չպիտի վրդովեմ բնաւ։ Ատ պիտի ըլլայ իմ միակ մխիթարութիւնս։»

Այս անգամ Բիէր անդառնալի որոշում մը տուած էր, և իսկոյն գործադրեց զայն։

Նորապսակ ամոլին ուղղած իր նամակին մէջ կը շնորհաւորէր եղբայրն ու Լէնօրը, իրենց ամուսնութեան ուրախ առթիւ, ծանուցանելով թէ Թափառական Հրեային պէս փափագ կը զգար ճամբորդելու և թէ դէպի Մատակասքար ճամբայ պիտի ելլէր։

«Իբր պարզ գրօսաշրջիկ չեմ ձեռնարկեր այս ճամբորդութեան, կը յարէր Բիէր, այլ իբր ճշմարիտ երկրախոյզ։ Անծանօթն է որ կը յանկուցանէ զիս։ Յետոյ նուազ քաղաքակիրթ երկիրներ պիտի երթամ, եթէ երբեք ճամբորդութեան սէրս սաստկանայ փոխանակ հանդարտելու։

«Այդ բուռն փափագը անցնելէն, յետոյ ընտանեկան յարկս պիտի դառնամ, ոտքերս ու թեւերս քաշքշտելով։ Առակի աղաւնիին պէս կը վախնամ բնակարան գտնելէ, թէեւ գողտր ընդունելութիւն մը գտնեմ անգործ անասնիկին պէս։

«Իմ սիրեցեալ եղբայրս ու քոյրս, այդ յոյսով պիտի ապրիմ։

«Հետեւաբար յուսախաբ ու մտահոգ մի՛ ըլլաք, երբ լուր չառնէք։ Անօգուտ է նամակներ ուղղել ձեզի, քանի որ անոնց ընդհատաբար առաքումը աւելի կասկած պիտի ներշնչէ քան թէ բացարձակ լռութիւնը։

«Ձեր նամակներն ալ չպիտի կրնամ ընդունիլ քանի որ ո՛ւր երթալս ես ալ չեմ գիտեր։»

Այդ անհեթեթ որոշումը ցաւ պատճառեց երիտասարդ ամոլին։ Ռօմէն իսկոյն պատասխանեց այդ նամակին, բայց յանդիմանանք ու աղաչանք անպատասխանի ձգեց։

Բիէրի լռութիւնը միայն ամպ մը առաջ բերաւ այն հեշտօրօր երջանկութեան մէջ, որուն քիչ ատենէն Թատր հանդիսացաւ վաղեմի դղեակը, և որ այնքան ողբերգական վախճան մը ունեցաւ Նարժաքի սպանութեամբ...

Բիէր չէր ստած, ըսելով թէ դէպի Մատակասքար ճամբայ պիտի ելլէր։ Լուրջ տեղեկութիւններ քաղած էր այդ նկարագեղ և բնական հարստութիւններով զեղուն երկրին վրայ, որոնց անգիտակ էին բնիկները կամ արհամարհել կը թուէին։

Բիէրի հարստութիւնը մեծ բան մը չէր և իր ճամբորդութեամբ պակսած էր անի։ Այդ հարստութիւնը վերակազմելու և աւելցնելու գաղափարը փորձութեան կը մատնէր Բիէրը։ Կը յուսար թէ գործունեայ և երբեմն ալ վտանգալից կեանքը, որ ամէն ռահվիրայի յատուկ է, ի վերջոյ պիտի յաղթէր իր յամառ սիրոյն, անպարտելի դարձած, հակառակ իր բուռն ջանքերուն։

Բիէրի առաջին գործն եղաւ անունը փոխել՝ ի դերեւ հանելու համար այն փորձերը որոնք կրնային իրեններուն կողմէ կատարուիլ, հակառակ իր կամքին։

—Երջանիկ են անոնք։ Թո՛ղ հանդարտ ձգեն զիս, կը խորհէր Բիէր, ակամայ դառնութեամբ։

Ուստի Պ. Տորէնվալը և ոչ թէ Պ. տը Սէրիսօլը նստաւ Տօֆին նաւը, որ Մէսաժըրիի կը վերաբերէր և դէպի Մատակասքար կը մեկնէր։

(Շարունակելի)